

310092

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 2.

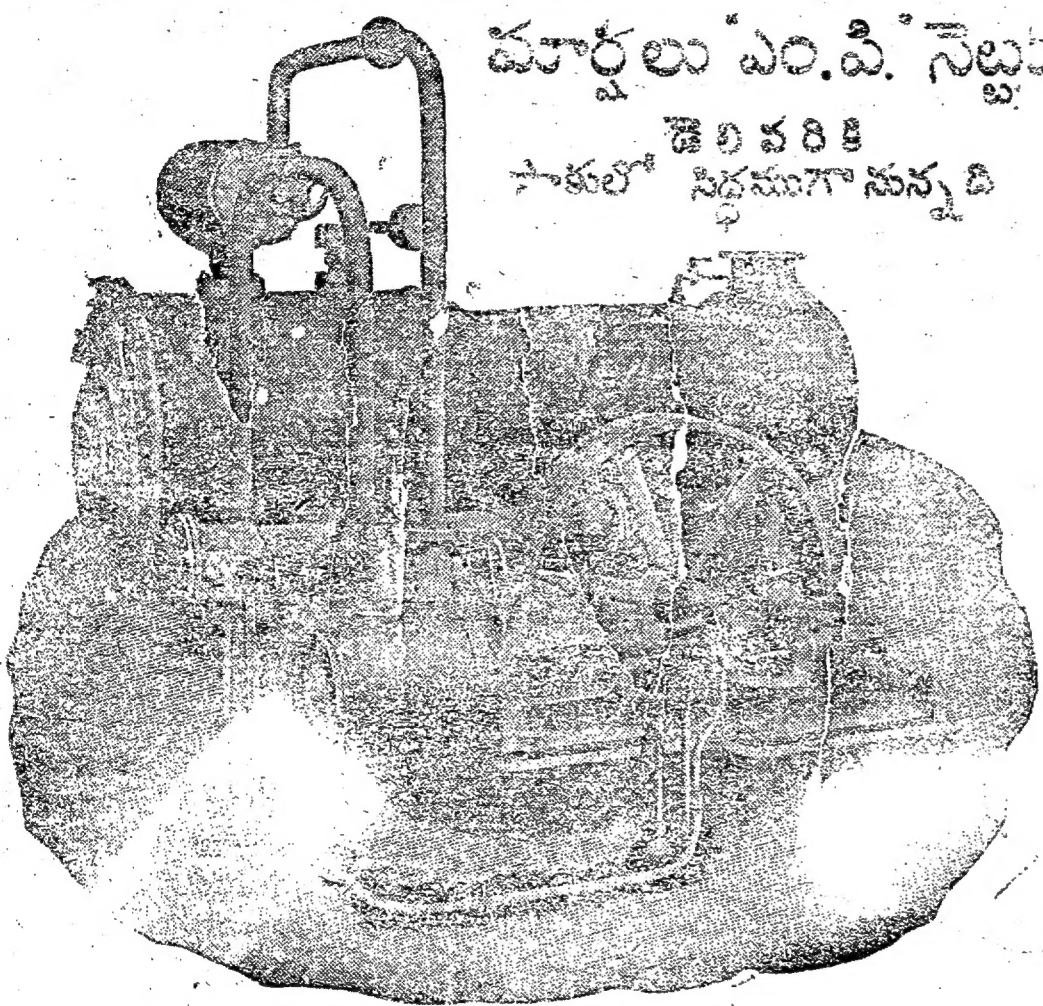
జెన్నవట్టణము 1921 వ సం. సెప్టెంబరు నెల 6 తేది మంగళవారం

No. 29.

సంపుటము. ౮

దుర్బతి నాడు శంకర్ శర్మ ద్రవదమా సమర్థ పంచమి గి.

సంచిక. ౧౨౯

మార్వలు 'ఎం.వి.' నెట్టు

జేలి వరికి

సాకులో సిద్ధముగా నున్నది

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు క్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడ మా అమృతాంజనమును వాడె సంత నూత్రమున నయముగను. ములభ వెల 0-10-0 అణాలు

మోహగిల్లెము

సీసా 1-8 0-12-0

నామర గిల్లెము

కబ్బి 1-8 0-8-0

చంద్ర చాడి

కబ్బి 1-8 0-2-0

అమృతాంజనం దీసా,

బొంబాయి - మదరాసు.

బొయిలర్లు, ఎంజిను, సూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వైసింగు మొదలగువాటిలో జయిన ఉండునది మార్వలు 'ఎం. వి.' మార్తి నెట్టు యొక్క వివరణము ధరలకు ఇతర వివరణములకు ఈ దిగువ చిరునామాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను.

మార్వలు నను, టి. కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

బాంబాయి, మదరాసు.

నెం. 9 నెలందు లైసు టిక్, మదరాసు.

ఓటో మోహిని

2858

మీరు బయటలోయ కల్పించువాడి చాలా ఉదాత్తయోగంబు ఉన్నాడు. సైదన పెద్దెండు పిండలు నడుచుచున్నా సైదు ఈ ఆ క్రింది యంత్రయోగినికి మంచి రోజువచ్చును వాడికి యెన్ని మనసున అవంతమను ముఖమునకు కాంతి నిచ్చును.

రోబినియా లైలము

తేగిని లాంటివాలో ఉదయోగినికూ కల్పించు కల్పించు చుండును. మోదర్మంబు యొక్క అనేక శ్రీమతి ఉదయోగినికూ వచ్చును. శ్రవంతమన ఈ రెండును కలిపి వేయించుచున్నా అవకాశము. ఎల్లవోట్లం నిగ్గయించుచున్నా.

ఓటోమోహిని ధర బుడ్డి 1-8 రూపు 2, 1, 0-12-0, 0-8-0

రోబినియా లైలము ధర బుడ్డి 1-8 రూపు 1-0-0

Shyam & Co, 9, Bander st, Madras. క్రియాం శంపెన్, 6 బండరుపేటి, మదరాసు.

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు—

219

తక్షణ మే

ప్రాసిన రహాను ఖర్చును కూడచి అనేకీంచక ఇప్పుడే మీకు ఒక ప్రతి 'కామశాస్త్రము' కం వెదము. కర్వరవదును!

వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ,

అతంతగ్రహ యాగ భాంయము, 28, బ్రాహ్మే, మదరాసు.

శ్రీకృష్ణవిగ్రహములకీర్తిమాత్రమున్నవి.

ఆలక్యమైన ఆశాభంగము గలుగును. (2375)

కృష్ణవిగ్రహములు మంచి మోడితో ఘట్టిగా తయారు చేయించినాము. ముఖభావము నిండా అందముగానున్న శాస్త్రోక్త ప్రకారముగానున్న పూజకు అర్హముగ నుండేలాగునను చేయించినాము. "హోగ్గాల కృష్ణ" విగ్రహము వెల: 1 రూపాయి మొదలు 6 రూపాయలవరకు "కాలింగమధుర కృష్ణ" విగ్రహం వెల: రూ 3 లు మొదలు రూ 15 ల వరకు. పోస్టుఖర్చు ప్రత్యేకము.

ప్రభు కొంచముగానే యున్నది. గిరాకీలు నిండా వున్నవి వలయువారు తక్షణము ఆర్డరు యియ్యవలయును. వి. పి. ద్వారా కంకబడును. ఇవి గాకను వెండితోను బంగారుతోను తయారు అయిన దశావతారం విగ్రహాలు వారకును. యిండియన్ జ్యూవెలరీ మార్కెట్, సగలవర్తకులు, పోస్టుభాక్సు నెం 40, బెంగుళూరు సీటీ

ముఖ్య గవనింపు.

1920 వ సంకరం ఆగస్టు నెల మొదటి తేది నుండి అన్ని ధరలు మార్పుబడినది. The Zandu Pharmaceutical Works Ltd., Elphinstone Road, BOMBAY.

ఇప్పు కాలము సనుసరించి మిక్కిలి సమృద్ధిగాను, తక్కువ ధరలము నిచ్చుచున్నాము. ఆయుర్వేద ఔషధములను తయారు చేయుచున్నాము.

హిందూ దేశమునందు జరిగిన ఆయుర్వేద వస్తువదర్శనము అన్నిటిలో బంగారు వత్తికలములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నాము.

వై కలిన విలాసమునకు వ్యాసినచో ధరలవట్టి కంకబడును.

జొండా వర్తమానకర్త

వర్తమాన

ఆయుర్వేద ఔషధముల తయారీ (2318) జొండా నెం 18.

ఇదే మంచినమయము

సీనుకములాల పుష్పరాగములకెంపుల బంగారునగలున్న వెల సరసముగాను వని శుద్ధముగాను దొరుకును ఒకసారి కొనిచూడండి.

కోటా మునిరత్నం శెట్టి అండు సచ్చ, 8018 217, వై నాబాబు - నడరాసు.

నమస్కము

(1842)

బంగారు, వెండి రత్నముల

సగలును ఇతర వస్తువులును

వాడును యిచ్చిన పుచ్చుకొని వైకము ఇవ్వబడును

ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి

గురుసామి శెట్టి కంపెని

25, వై నాబాబు రోడ్, నడరాసు.

సగలు వాణ్యముగాను ప్రాచీతోడ నున్న ధరలకు తయారుచేసి విక్రయించుట కంకబడును. తయారుచేసి తనివాలిని అతిశ్రద్ధాగా ఆర్డరు మేరకు తయారుచేసి యివ్వబడును. ఒకసారి ఆర్డరు యిచ్చి సగలు తయారు చేసికొన్నవారి కలన మా నమస్కము తెలిసికోవచ్చును.

స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు

రాగతాళములు, మాదిరి ఖట్టు గల 50 కీర్తనలు 0-4-0

దేశీయ కీర్తనలు (2975)

కావ్యములు, శాస్త్రము గల 40 కీర్తనలు 0-8-0

దేశీయ పదము

చక్కని పాట, 260 పదములు, శాస్త్రములు 0-2-0

ఈ మాదు పుస్తకము వి. పి. ద్వారా 0-14-0 అభిష.

టి. వి. నుల్లారావు, గవర్నరు పేట, బెజవాడ.

ఇది చూడవద్దు

చూచినచో మరువవద్దు

వైద్యరత్న పండిత

డి. గోపాలాచార్యులుగారి

ఇకపుయ్యెజా

కలరా పేగు

వ్యాధులకు జగత్ప్రసిద్ధిచెందిన

ఆయుర్వేదవిద్యోగములు

మా కలరా, ప్లేగుమందులకు

ముఖ్యపాత్ర స్వము

20 వత్సరములుగ ఇండియా, బర్మా,

సిలోక, ఏడో మొదలగుచోట్ల అనేక

వేల ప్రాణులను, కలరా, ప్లేగునుండి

కాపాడుటయే

కలరా శెట్టు 1-8 రు. 1-2-0

ప్లేగు శెట్టు 1-8 రు. 2-2-0

ఇకపుయ్యెజా శెట్టు 1-8 రు. 1-12-0

క్యాబులగు ఉచితము. ప్యాకింగు పోస్టు

ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

41 ఆచారపురవీధి, జి. టి. నడరాసు.

మేలగు పాంతుక కలములు

(1514)

బ్రాహ్మణ 8.0-0 కెట్యూకు 205 2-8-0

ప్యాకు 4.8-0 " 200 2-0-0

బాటరుమాపు 7.0-0 ఇతరవేల 2-8-0

వెండి కట్టు 0-18-0 పాదా కట్టు 0-2-0

గిరి ప్రదర్శన, ప్రేమపర్వ, బ్రహ్మ కేసు, మద్రాసు.

స్వదేశ హస్త నిర్మిత వస్తువులు.

గట్టి వని! వెల సరసము!!

ప్రత్యేకమైన ఉత్పాదన తయారుచేయుటకు మన్నె తిన్న, పెద్దపెజుల మడచాకులు, పేనాకట్టులు, బట్టాయి కట్టులు, వివర్ణ విశేషముగా చేసి తయారుచేయుటకు మన్నె అన్ని నైపుల యిత్తడి కప్పతాళములు, ఇనుప కప్పతాళములు, ఇత్తడి యనుము కలిసిన కప్పతాళములు, మంచి తాళములతో బంతో బస్తుచేయబడిన యనుపపెట్టెలు వగైరా సామానము మా కర్మాగారమున తయారుచేయుచున్నది. (8081)

దరఖాస్తులు ప పిన ధరలు తెలుపబడును.

కర్తవ్యులకు సరసమైన కవిషా నీయును.

రంధి చిరునామా: వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో., "ఇండస్ట్రీ" కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్స్ ctc పెద్దాపురం. (గోదావరి జిల్లా)

"అమృత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని"

ఇది మంచి ఆకర్షకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి కనుజానకు ప్రతిదినమును మిక్కిలి పుష్కలముగ కరము. ఇది చూచుకొనుటకు చాతకము, పుట్టిన తేదీ, నక్షత్రము, మొదలగునవి అవసరములేదు. కులకరమైన తెలుగులో వ్రాయబడినది. గొప్ప సర్టిఫికేటులను పొందినది. వెల 1 రూ ప్రస్తుతం ఎలూరు సబ్ జడ్జిగారగు ఆర్ జి వారాయణరావు. పంతులు డి. పి. వి. ఎల్. గార్నియర్ వ్రాసిరి. "రాగల దానిని తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంతోషము కలిగించునని నా నిశ్చయము." పుస్తకములు వలయువారు యీ దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము.

2868 చౌడవరం, వికాఖట్నం, జిల్లా

ముఖ్య గవనింపు.

యోగ్యతావ్రతములు. 2942

(5) కాకితమునందును, దుర్గా వెడికల్ పోలవారి కులముక ఉత్తర ఉపయోగించుటయి. మంచి ఆకర్షణ కలిగించును. సకలమునకు ప్రత్యేకము.

శని 8, రాజాన వేంక 14-5-21 శర జల్ ఆక్ శివార్.

మహాత్మ గాంధీ 8084

WRITING LETTER PAPER.

100 కాగితములు చేర్చి అట్టలెండు చేసిన ప్యాకు 1-8 10 ఆ.

ప్యాకు 12-8 రూ 6. వి. పి. చార్జి చేరు.

తిలక్, గాంధీ, లజపతిరాయి, దాస్, ఆరీసోదరము

పటములు 2 1/2 అంజా ప్లాంపులకు పంపబడును.

The PICTORIAL & Co, Mint Post, Madras. E.

వనాపధినరస్పర్శి

కర్తవ్యమునకు కర్తవ్యమునకు అత్యుత్తమ పోగొట్టు

బంగారు శెట్టు కంపెని. శర 1-12-4

ఇండియా కలెక్టరేటు ఎచ్చటి వైకము కలెక్టరేటు

పుస్తకము గా కంకబడును. (2978)

విలాసము వి. డి. సావంత్. నెం 144 ఫనఫవాడి బొంబాయి.

విద్యార్థుల పరీక్షలు

జనరలు స్కూలుల పరీక్షలు

సెప్టెంబరు 1 వ తేదీ జనరలు స్కూలుల గౌరవార్థము కేపుటవలె విందుచేసిరి. ఆవిందునకు చాలమంది దయచేసిరి. వారి పరీక్షలు సామ్రాజ్యభక్తుల కై తిరిగి వచ్చుచున్న విందుచేసి గౌరవించిరి.

విందులో జరిగిన యువస్వాగతములకు స్కూలుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చి విద్యార్థుల హాజరు విషయమై తెలిపిరి. దక్షిణాఫ్రికా ప్రతినిధులు సీమలో నడుగు పెట్టినప్పుడు విద్యార్థుల స్థితి చక్కనా తీరముగ నుండెను. వారిని మధ్యన ర్థిగనుండి వ్యవహారము కుదుర్చుదని కోరిరి. ఇద్దరు దేశనాయకులు కోరినపుడే తామె కలిగించుకొనుటకు వీలుండనని స్కూలుచేయెను. ఆంగ్ల ప్రభుత్వ ప్రతినిధులను టుటకు వారి కిష్టముగ లేదు. ఉభయములకు సంబంధము లేని మధ్యన ర్థిగ నుండటం కాయన సమ్మతించెను. దానిమీద రాయబారము జరిగి ఉభయములకును జరుగుచున్న కలహములు తాత్కాలికముగ శాంతించెను. హామీలుగా నానము ప్రజల ఆశయములను సంతృప్తిపరుపజాలదని స్కూలుకు తోచెను. ఇప్పుడు వారికి డోమినియను ప్రభుత్వము వచ్చెదమనుచున్నారు. వ్యవహారములో చిట్కాలున్నవిగాని నిరాశా ప్రభముగ నుండలేదు. ఇప్పుడు కోరికలన్నిటి బయలుపడెను. భావమును మారియుండెను. వారి కింకను వ్యవహారముతో సంబంధముండెను. వ్యవహారము బాగుపడునను ఆశయున్నది. ప్రజలలో క్రాంత్యము పోయిన యెడల చారు దూరదృష్టితో నాలోచింపగలరు. అప్పుడు విద్యార్థులలో చిట్కాలు పోగలవు.

పై లిఖితము వ్యవహారము

సామ్రాజ్యవ్యవహారముల ప్రాముఖ్యమును ఆయనచేయెను. అమెరికావారు యూరోపు వ్యవహారములందు ప్రమేయము కలిగించుకొనుట మానుకొనిరి. కావున ఆంగ్ల సామ్రాజ్య మొక్కటే ఆధారమును మ్రోయవలసి వచ్చెను. హామీకొరే ప్రముఖముగ నుండి, తగవులు తీర్చవలసివచ్చి కాంతిని కాపాడవలసి వచ్చినది.

లోకమునకు పైలిషియను వ్యవహారము నలన ముప్పు కలుగును. బెర్లియను నలన 1914 లో ముప్పుకలిగినట్లే ముప్పు కలుగును. మల్లి ప్రాన్సుకు జర్మనీకి యుద్ధము రాకుండ అధిరాజ్యములు ఆంగ్లదేశమునకు బలముగనుండి కాపాడినవి. నెయి లీషియా వ్యవహారమును పరిష్కరించుటకు జాతిసమితికి బిచ్చ గింత పెట్టిరి. అధిరాజ్యములకు యుద్ధనివార్యము లేదని రాజ నీతిజ్ఞులు గ్రహించి వారీటుచేసిరి.

యుద్ధపుటోడల పోటీ

జపానుకును అమెరికాకును పోటీగావచ్చుది. పసిఫిక్ వ్యవహార నిర్ణయముకు అధిరాజ్యములు చాల తోడ్పడి లోక కాంతికి చాల సాహాయ్యము చేసెను.

భారతవ్యవహారము

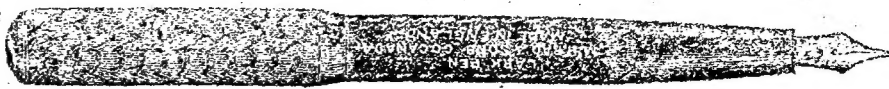
దక్షిణాఫ్రికా స్థితిభిన్నముగ నుండుటచే భారతీయులు నలన రొనియ్య విషయమై భిన్నమైన వైఖరి నవలంబించిరి. భారతీయప్రతినిధులకు, వారు నచ్చజెప్పి సుముఖమైన యభిప్రాయమును కలిగించిరి.

లోక మిప్పుడు అల్లకల్లోలమైయుండెను. కావున తొందరపడక మెల్లగ నడవవలసియుండును. కష్టకాలములో దక్షిణాఫ్రికా ప్రజలు తోడ్పడినయెడల దక్షిణాఫ్రికాదేశము ఉచ్చస్థితికి రాగలదు.

రుద్రాక్షుల మాహాత్మ్యము

నీలమేఘచ్ఛాయారాళ్ల మాలవలన నిల్లలకు దగ్గరాకుండ నుండునను నమ్మకము వ్యాపించుచున్నది. సీమలో నెన్నియో దుకాణములం దీ నీలమేఘచ్ఛాయారాళ్లమాలలు అమ్ముడు పోవుచున్నవి. బీదతెక్కువగ వీనిని కొనుక్కొనుచున్నారు. ఇవి చురుకగ కూడ నున్నవి. ఇవి బొహీమయానండి వచ్చుచున్నవి. నీలమేఘపు మాలలేగాని ఇతరరంగులవి పనికిరావు. ఒకసారి వేసికొనినతరువాత మరీ తీసివేయరాదు. వేసికొన్న వారు చనిపోయినయెడలవారిలోపే పోతిపెట్టెయరు. నిల్లలకు గొంతు పుండుపడినయెడల పుడాలతానము వేయవలెను. దానినే కష్టపూర్వ వేసికొనినయెడల దైవ్యమును, మనోవిచారమును గొట్టును. పచ్చగొట్టమాలవలన మూత్రకోశపు రోగములు వ్రుసట. మద్రాసు మెయిలు.

(2088)

ఫౌంటెన్ కలము

- 1. "బాతు బరు" ఫౌంటెన్ పేనా, 1 1/2 ct బంగారుసాఫీతో 2-1-0
 - 2. "హార్డువేరు" " 14 ct " 1-8-0
 - 3. "స్వాక్" " 14 ct బంగారుసాఫీతో కలది. ప్రకృత మైనది 4-12-0
 - 4. "వాటరు మెక్ విక్టరీ" ఫౌంటెన్ పేనా 14 క్యారట్ల బంగారుసాఫీతోలది. మిక్కిలి నాణ్యము 7-1-0
- కలములు వి. పి. గా పంపబడును. వ్రాయునపుడు, గన్తు పుకారీ కావలెనో, మడుగుపాళీ కావలెనో వ్రాసుకలయును. మేము సరిచికలములను చక్కగా పరిశోధించి చూచిన కిమ్మటనే పార్సీలు ద్వారా పంపుదుము. కావున, దూరముగల గన్తు వారు వచ్చుకము కలిగి బంగారుద్వారా వారికి కావలసిన కలములు తెప్పించుకొనవచ్చును. వలయువారు ఈక్రింది ఆదేశము వ్రాసికోవలెను. యమ్. హెచ్. రావు అందు నన్ను, తపాలాపెట్టె నెం. 29, కాకినాడ.

1000 రూపాయల వదుకునూలు

నెల వకటింటికి వెయ్యిరూపాయల వదకునూలు 12, 14, 16, 20 సంఖ్య నూలుతో సహానవైన సన్నముండే వదుకునూలు కావలెను. ఇచ్చట మేము తయారు చేయుచున్న చీరలు, వంచులు, తువ్వకము ఉపయోగించవలసియున్నది. ఎంత సవరియి చేయగలిగినది ప్రాయము మాదిరిలతో ధరలు వ్రాయుచు పంపవలెను. నాణ్యమైన తెల్లదూది ఏకులు భారీగా సప్లయి చేయగలము.

తంలివిలాసము: } శ్రీ గాంధీ స్వదేశీ శాల, ఏలూరు.
గంధి: }
ఏలూరు. } (ప్రాప్తితరు:—గంధి రామమూర్తి.

తంలివిలాసము:—“క్యూరుత్” ముద్రా ను. (2088)

పేటంటుమండలు మూలికలు సాశ్వత్యవైద్యవద్దతులకు కావలసిన నకలవిధ బోధనములను తగ్గుధరలకు మా వద్ద నొరకును. ఫలవిధ కాడ్జీవర్ ఆయిల్, బిడ్డలకు ఉపయోగకరమైన ఆహారములు మొదలగునవి మా వద్ద స్టాక్లో ఉన్నవి. వివరములకు వ్రాయును.

V. M. Annajee & Bros,
Whole sale & Retail Chemists & Druggists,
2/200, Mint Street, Madras.

ఏలమల అమ్మకము

యాదాద్రి వెంకటసుబ్బయ్యగారి సుబ్బయ్య శెట్టిగారి యొక్కయు సారా వెంకట స్వామి నాయుడుగారి యొక్కయు ఇన్ సాల్ వెన్సి

(జేబీవన్ నెం 82/10 1) నిందర్భమున

అఫిషియల్ అనైసిగారి ఉత్తరపు ననుసరించి

మెన్షన్ డౌన్ కంపెనీవారు

కడపలో ఆయా భవనములనద్ద 44 గృహములు, అంగళ్లు, భూములు, గృహభోజక భవనములు మొదలగు స్థిరాస్తులను 1921-22 సంవత్సరము నెప్టెంబరు నెల 17-వ తేదీ శనివారమునాడు కలలు 10 గంటల 30 నిమిషములకును అదే ప్రకారముగా తరువాత దినములందును

బహింగ ఏలమల చేసి

విక్రయించెదరు.

క్యాటలాగు వలయువారు: మద్రాసు సుంకురామ శెట్టిపీఠిలో 21-వ నెంబరు భవనమున నుండు ఆక్షనద్దకు వ్రాసిన బడయగలరు. (3117)

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ ఆశుర్య గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యాగద్వీప సామ్రాజ్యము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంగ్రశాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లకే తమా నాణు విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనమధ్యని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టను పుట్టించుట, జీవములో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాణుచేత మాటలాడించుట, భూమిపైన గజమువలెను గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును పదివిధ అత్యద్భుతముగా చేజిక్కి యుండు గవి గాథాపరిచయియ్యచున్నాము. దీనివలె యా 4-0-0 లు. (2112-688) పి. ఆర్. జార్జునం నాయుడు, ఒంగోలు. (కుంటూరు జిల్లా

మ-రా-శి గోదావరిజిల్లా కోర్టులో

OS. 17 of 1915 on the file of the Temp Sup Court Rajamandary. EP. 35 of 1919.

వారి—శేషలక్ష్మి లక్ష్మీపతిశాస్త్రి. [3-22 ప్రతివాదులు.—శంకట గోవిందశాస్త్రి వరైతా.

పదిహేనేంబరులు, దీక్షితులు సెంట్ న్యూటనుగా

ప్రతివాదుల తాము ఈ దిగున లిఖించి ఆర్డీ ది 1-10-12 నుండి తేదీ పగలు 11 గంటలకు జనుండునై మ్యూనిసిపల్ కల వార్డులో జడ్జిమెంటు డెడ్లను వాడే ప్రకార నియమాల ప్రకారముగా రైతుమిల్లు కాండ్లమంట్లో గోదావరి జిల్లాలోనుండి నాశనము చేయబడుననుక వలయు వారలు సనకు తేడికి హాజరయి వేలంలో హాదాకొనులెను సర్కారుపాట రూ 8000-0-0 లతో ప్రాంధీకులను.

ఆర్డీవివరం.

గోదావరిజిల్లా రాజమండ్రి స్టే మ్యూనిసిపల్ కల వార్డులో ప్రతివాదులకు వాడే ప్రకార నియమాల ప్రకారముగా రైతుమిల్లు going concern గల యావత్తుకున్నాను అనగా ఆయలుయంబకు, హెల్లర్లు పెల్లర్లు shifling కలయికా వూవత్తు రయనుమిల్లు మెసరి యున్న లిల్లింగు లున్న Roofing కలుపులు ద్వారా బాధములు కలయికలను మిల్లు నివేశకథలలో ప్రతివాదులకుల యావత్తు కలలు వాక్కున్ను సహా.

Given under my hand and the seal of the court this 2nd day of Sep. 1921.

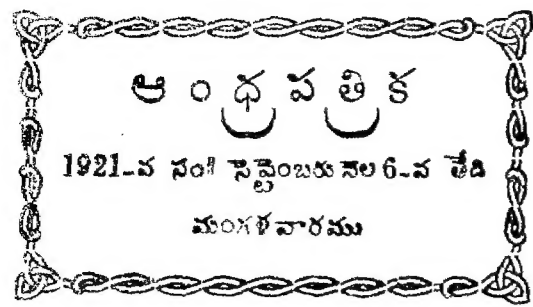
(B, O.)
A. Venkataramana.
Dy. Nazir.

ఉపాధ్యాయులు కావలెను

జరంపురం మ్యూనిసిపల్ బాలికా ప్రాథమిక పాఠశాలలలో ఉపాధ్యాయులుగా నుండుటకు స్త్రీలు దుఖాస్తులు వచ్చే నెలాఖరు లోపున పంపుకొనవలెను.

యా 13 లు మొదలు 16 యావత్తుల వరకు వేరవము యియ్యబడును.

చైరుమన్.

రాజప్రతినిధి ప్రసంగము

హైదరాబాద్ కాసనసభ్యుల ఎదుట రాజప్రతినిధి గావించిన ప్రసంగమునందు విశేషము లేవియు గనుపించవు. ప్రభుత్వ దృక్పథము మారినదని తలచుటకు, చిహ్నము గనుపించలేదు. మితవాదులకు సయితము, ఆశగలిగించున దెద్దియు ఈ ప్రసంగమున గానరాదు. రాజ్యాంగసంస్కరణములు మానవనిర్ణయంత్రము బోలి లోక సహితముగ నుండుట సహజ మనియు, అవి రాజ ఫలితముగ నేర్పడె ననియు, వాని శ్రేష్ఠత నికను కాసనసభ్యులు బాగుగ వర్ణించి గనుగొన లేదనియు, ప్రజల రాజకీయ శిక్షణకాలమునం నువయోగించుట కవి యుద్దేశించుట ననియు, రాజప్రతినిధి దెలిపియుండెను. సంస్కరణములను నిర్మించినవారి యుద్దేశమును రాజప్రతినిధి దెలిపి యుండవచ్చును కాని, ప్రజల యుద్దేశమును వారింకను గ్రహించినటుల జూపట్టకు. సంస్కరణముల లోపములు వర్ణింపబడుచున్నవి. అవి మిత వాదులకు గూడ గోచరించినవి. అందరి శ్రేష్ఠత మాత్ర మెద్దియో తెలిసిరానిమాట నిజమే. అది బయల్పడుటకు ఇంకను తరుణము రా లేదు గాబోలు! నిర్బంధకాసనముల గూర్చి విచారణ నలుపుట శీర్షదీన సంఘము, వానిలో చాలవరకు రద్దుగావలయునని తెలుపుటయు, ఆసంఘపునూచ నలకనుగుణముగ ప్రభుత్వమువారు చట్టముల నేర్ప దుప దలచుటయు, నూతన సంస్కరణముల ఫలిత ముగ రాజప్రతినిధిగారు భావించుచున్నారు. పత్రి కాకాసనమును రద్దుకేయుటకు, ప్రభుత్వమువారు తలపెట్టిరి. కాని భారతీయులను సంతృప్తి పరుచు నది చట్టములమార్పు గాదు. చట్టముల నువ యోగించెడి వద్దలియుండే నవ్వక తయు గలదు. ఒక వంక పత్రికాకాసనము రద్దు కేయ బడు నని ఎల్లరకు దెలిసియుండ, వేరొక వంక పత్రికా కాసనమును ఆంధ్రవాణిపత్రికపై గంజాముజిల్లా మేజిస్ట్రేట్లుగాను ప్రయోగించియుండిరి. పత్రికా కాసనము రద్దయినను, పరిపాలనా దృక్పథము మారినంతవరకు పత్రికల స్వాతంత్ర్యమునకు కుట్ర యుండనేరదు.

నిర్బంధకాసనములతో పనిలేకుండనే మా మూలచట్టములు స్వాతంత్ర్యభంగమునకు తోడ్ప చుచున్నవి. క్రిమినలు ప్రాసీజరు, పీవర్ కోర్టులు రాజకీయాందోళనము నడచివైచుట కుపయోగ పడుచున్నవి. సంస్కరణములమలులోనున్నపుడు సయితము, మార్పులులా ప్రయోగించబడుచున్నవి. అందుచే కాసనసభలద్వారా, ముక్తిని బడయుట దుస్సాధ్యమని ప్రజలు తలంచుచున్నారు. సంస్కరణములు రాజకీ ఫలితములని రాజప్రతినిధిగారు పలుకుట, సత్యమారము. ఎవరితో నవదు రాజ చేసికొనిరో రాజప్రతినిధిగారు దెలిపియుండలేదు. ప్రజాప్రతినిధులు గోరినది స్వయంనిర్ణయముగాని, రాజీగారు, రాజీకొరకు, పార్లమెంటుసభవారు యత్నించియుండలేదు. లేబరుపక్షమువారు, గోరిన మార్పుల సయినను సంస్కరణములలో పొందు పడుచుటకు వారు నిరాకరించిరి. సంస్కరణము

లను ప్రజల శిక్షణనిమిత్త ముద్దేశించి రనిన, ఉద్దేశించి రని చెప్పవచ్చును. రీడింగుప్రభువుగా రెంత పొగడినను, సంస్కరణములు ప్రజలకు స్వపరిచాలనాశిక్షణ నొసగనేరవని కరతలామలకమయినది. వారు సత్వరముగ ముందుపడచుటకు, రాజ్యాంగ సంస్కరణములు పనికిరావని తేటతెల్లమయినది. ఆ కారణముచేతనే సత్వరస్వరాజ్యస్థాపనమును ప్రజలు ఆతురముగ వాంఛించుచున్నారు. అందు కొరకు కాంగ్రెసుమహాసభ తగిన సాధనములను నిరూపించినది. ధర్మబద్ధమగు సాధనములనే జేత మవలంబించుటకు, పనిబూని యున్నది. ప్రజల మనోరథమును గుర్తించి గావించి, వారిలో నాశనము పురికొల్పుటకు మారుగ, రాజప్రతినిధి మామూలుప్రసంగమును కావించుట శోచనీయము. ఇంతవరకును జేత రాజ్యాంగస్థితియందు అనుకూలమగు మా ధ్యేయనను కలిగినయెడల, అయ్యది సంస్కరణములకు ఫలితముగాక, ప్రజలలో గలిగిన నూతనవిశ్వాసమునకే ఫలిత మని ఎంచవచ్చును. ప్రజల దృఢసంకల్పమే సత్వర స్వరాజ్యస్థితికి దారితీయుచున్న దనుటకు సంది యము లేదు.

జేతముచే బహిష్కరింపబడిన కాసనసభలను ప్రమాణముగ నైకొనుట మాని, ప్రజల నిజమనోభీష్టమును కనుగొని దానిని వెంటనే సఫలపరుచుటకు రాజప్రతినిధి ప్రయత్నించునో, ఆశాంతి మటుమాయమగును. హైదరాబాద్ సమస్య నులభకరిపార్లమెంటుగ్య మగును. ఆ సంగతిని గ్రహించుకుండుటచే, రాజప్రతినిధిప్రసంగముచేలవ మగుచున్నది. యూరపీయనులకును ఇండియనులకును, చట్టములయందేమి, వాని యువయోగమునందేమి, చూపబడుచున్న తారతమ్యమును రాజప్రతినిధిగారు రికను బాగుగ గమనించినటుల గను పించదు. ఉభయాలకును న్యాయము గలుగుటకు, ఎట్టిచర్యల నవలంబించవలయునో, ఇండియాప్రభుత్వమువారి కిముందు నూచించెదరట. ఇట్టి చర్యల గూర్చి ప్రభుత్వమువారి రెంతయోచించినను, ఉపయోగముండదు. ప్రజలు స్వపరిచాలనము ననుభవించునపుడుగాని, యూరపీయనులు వారినిసకారవ ముగ నాడరింపరు. మలబారుస్థితిని గూర్చి వారు నూచించిన విషయములలో నెకటి ముఖ్యముగ గమనింపదగియున్నది. మలబారులో నుద్భవించిన కలవరము, హిందూజేతస్థితికంతకును చిహ్న మని భావించుట తక్కువయు, దుడుకుతనమనియు, రాజప్రతినిధి దెలిపినయంతముబట్టి, మెయిలు మొదలగు ఆంగ్లోహైదరాబాద్ పత్రికలు గావించుచున్న వివరీత వ్యాఖ్యానములు నిరాధారము లని పొడగట్టుచున్నది. మోతులాకలవరము నాధారముగ దీసి కొని, ఆంగ్లోహైదరాబాద్ పత్రికలు గాంధీని, అలీ సాదరులను, ఇతరనాయకులనుపట్టి కట్టుకు, కొట్టుకు అని గగ్గోలుతెట్టుచున్నది. సహాయనిరాకరణోద్యమనాయకు డగు గాంధీమహాత్ముడు అహింస సిద్ధాంతమును అనవరతము బోధించుచున్నాడని యు, దానినుండితొలగినవారిని మందలించుచున్నాడనియు, రీడింగుప్రభువే ఆంగీకరించుచున్నాడు. అట్టితరీ, హింసారహితమగు నిరాకరణోద్యమము మలబారు అల్లరులకు కారణముగావలదు.

దాదాభాయి నారోజీ జన్మదినోత్సవ సందర్భమున నువన్యసించుచు, మలబారులో జరిగిన విషయములకు విచారము నూపి, తాము గాని తమ సహచరులు గాని మోస్తాలను సమీపించి యుండ లేదనియు, మోస్తాలు గాంధీ కార్యక్రమమునకును కిలాఫాత్ కార్యక్రమమునకును విరుద్ధముగ ప్రవర్తించి రనియు, మోతాలీగారు బొంబాయినగ

రమునం నువన్యసించిరి. ఇందునుబట్టి ప్రధాన నిర కరణోద్యమనాయకులు, మలబారు జిల్లాలో బనిచేసియుండలేదని వ్యక్త మగుచున్నది కాన, మలబారుజిల్లాలో జనించిన కలవరమునకు అధికారులవలంబించిన నిర్బంధవిధానావలంబననే మూలకారణ మని తెలుచున్నది. మోస్తాల స్వభావమును గుర్తెగియు, వారిలో నశాంతి కలిగించి మలబారుజిల్లాను వెనుక నొకమూల కలవరపెట్టిక జిల్లా మేజిస్ట్రేట్లు భామనుగూర్చి వెంటనే మండలమునుండి బదలాయించి అవసరము గ నాతనువిధించిన నిర్బంధములను తొలగించియున్ననో, నేటి విషమతస్థితుల కవ కాశము లేకపోయెడిది. ఈసంగతిని జేతప్రముఖులు వెనుకనే జెప్పియుండిరి. కాని వారి మాటలను ముద్రాను ప్రభుత్వమువారు కరకు జేసియుండలేదు. రాజప్రతినిధి గారు పూర్వాపరసందర్భములను బాగుగ గ్రహించలేదని, వాస్తవసంగభోరణి బట్టి కనిపెట్టవచ్చును. ఇంపీయల్ కాన్ఫరెన్సు పర్యవ సానము విషయమై రాజప్రతినిధిగారు గనుబడి చిన యుత్సాహముతో ప్రజలు పాల్గొనబారు. భారతీయుల దుర్దేశను తొలగించుటకు, వారు ప్రయత్నమును చేసెదమని వాగ్దానము చేసిరిగాని, వెనుకటి ప్రభుత్వములకన్న వీరెక్కుమలాభముల నెటుల సమకూర్చెదరో తెలియదు. ఆంతరంగికస్వపరిచాలనము లేనంతవరకు, సామ్రాజ్య సమావేశములలో భారతవర్షమునకు అర్హ సస్యారము గలుగు నచుట వట్టిభ్రమ.

ఇటులనే నానారాష్ట్రసంఘమువలన గాని, అంతర్జాతీయ న్యాయస్థాన నిర్మాణమువలన గాని, హిందూజేతగౌరవ వినుమడించునని తలంప నీలు లేదు. తుర్కీసమన్వయవిషయమై రాజప్రతినిధిగారు ఏసంగతియు జెప్పలేకపోయిరి. గ్రీనునకును, తుర్కీని పోరాటమును పెరుగనిచ్చుట జూడ, యూరపీయనుజాతులు తుర్కీ మరలకోల్పోనుట కవకాశ మిచ్చునని తోచదు. మహమ్మదీయులలో నలివాదులకును, తదితరులకును భేదాభిప్రాయము కలదనియు, మహమ్మదీయాభిప్రాయమున కనుకూలముగ పరిష్కారమును కలుగజేయుటకు ఇట్టి భేదాభిప్రాయము విఘ్నము కలిగించుననియు, రాజప్రతినిధి భావించెను. కిలాఫాత్ సమన్వయవిషయమై, దాదాభాయి మహమ్మదీయులంద రేకాభిప్రాయమై యున్నారనుటకు సందియము లేదు. ఈదదాభిప్రాయభేదమున్నను, అది పాటించ దగినంతగ లేదని ఎల్లరకు దెలిసిన విషయమే. ఇట్టితరీ, రీడింగుప్రభువు గనుపించిన భీతి ఆధార రహిత మని, తెల్లమగుచున్నది. సర్ భామను జూలెండుగారి రాజీనామాసంగతిగూర్చి రాజప్రతినిధి దెలిపిన యంతములుమాత్రము, ప్రజాంగీకారము బడయగలవు. అధికారవర్గలోపముల నికను వరికించినకొలదియు, రీడింగుప్రభువునకు నిజము గోచరించును. కాని, ఆయంత్రమున జక్కగొని, దానితోబాటు దిగుగుసంతవరకు రాజప్రతినిధి తన ధర్మమును యథావిధిగ నిర్వహించబాలడు. దానినుండి ముందుగ బయల్పడి, వెలుపలనుండి దృష్టి నిగుడించి చూచిన గాని, నిజసందర్భములు తెలుపడవు. రాజప్రతినిధిప్రసంగమునుబట్టి, సందర్భము లింకను వారికి బాగుగ గోచరింపలేదని తెలియుచున్నది. అధికారుల దృక్పథమును, వారు కష్టపడి గ్రహింపగలిగిరి. దానిని బహిర్గతము జేయుటకు నేర్పకొనిరి. కాని ప్రజేచ్ఛునుగ్రహించి దానిని నెరవేర్చుటకుగాని, సానుభూతితో దానిని ఏకించుటకుగాని వారింకను బూనలేదు. అంగ దనుక, వారు గావించెడి ప్రయత్నములు విశే ప్రయోజనము గలిగింపజాల వనుట తథ్యము.

మద్రాసు గడవిడలు

సర్ పి. త్యాగరాయ చెట్టి, ఓ. తనికాచెలం చెట్టి, మహమ్మదు ఉస్మాన్, యస్. వి. రామ స్వామి మొదలయ్యాక, సి. నతేశ్వర్, వి. వజ్రాభి మొదలయ్యారుగార్లు, చెన్నపురి గంధ్ర గోళము గూర్చి స్వయముగ విచారించి గవర్నరుగారి కొక విజ్ఞప్తిని పంపి యుండిరి. వీరు ఆందోళనాపరులు గారు. ప్రభుత్వమునకు వ్యతిరేక పక్షమునారు గారు. కార్మికపక్షాభిమానులు గారు. ఆదిద్రావిడు లును, హిందువులు మహమ్మదీయులను జెప్పు కొనిన సంగతులను వీరు వివిషయండిరి. ఆదిద్రావి డులే హిందువులు మహమ్మదీయులపై విజృంభిం చుచున్నారనియు, ఆధికారులు ఆదిద్రావిడులకు తోడ్పడుచున్నారనియు, ఇక స్పెక్టరు హాకిను ఫను, ముదరాచార్యులగార్లను వెంటనే ఈ కట్టణ మునుండి బదలాయించవలయుననియు మొదలగు నూచనలను కావించిరి. వీరి సూచనలు, మద్రాసు మెయిలువత్రికను ఆవేశమున ముంపుజేసినవి. ఆది ద్రావిడులను సమర్థించుటకు, మద్రాసు మెయిలు వత్రిక మిగుల ప్రయత్నించినది. త్యాగరాయచెట్టి ప్రభుత్వలసూచనలు, ఇటీవల వెలువడిన ప్రభుత్వ ప్రకటనమునకు భిన్నముగ నున్నవి. నిజము చెలిసి కొనుటకీపును అవసరమేర్పడినది. ఎటులయిననేమి, ఇప్పుడు గడవిడలు చాలవరకు భారతీయినులు గనుపించుచున్నది. త్యాగరాయచెట్టిగారు ప్రభు త్వలవర్తనమున కిది ఫలితమని ఎంచవచ్చును. ఈ సమయమున తగిన విచారణకేసి నిజము కను గొనుట యవసరమయినను, చెన్నపురి ప్రముఖుల కర్తవ్య మింతటితో ముగియుట లేదు. ఆదిద్రావిడులు, హిందూసంఘములోని వారే. వారిని దిగిలిన జాతులనుండి చీలవీరి. దేశములో ప్రబలిన ఐకమత్యమునకు భంగము కలుగజేయ వలయునని, ప్రతిపక్షిలు ప్రయత్నించుచున్నాడు. పోరాటములు ప్రబలిన కొలదియు, ప్రతిపక్షుల సంతకమునకు సలముకలుగును. జాత్యైక్యమునకు భంగము వాటిల్లును. జాత్యభివృద్ధి దృఢసంఘీ భావమునకు ఫలితము. జాతీయోద్యమవికాసము నకు, అట్టిసంఘీభావమే తోడ్పడుచున్నది. దానిని రక్షింపవలెననిన, అన్ని జాతులవాడును కలసి గృహ కల్లోల మేర్పడకుండ పాటుపడవలయును. హిందువులకును, మహమ్మదీయులకును భావమునందు సమయోగము గుడురినటులే, ఆదిద్రావిడులకును తదితరులకును భావసరియోగము గుడురుట అత్యవశ్యకము. ఇందునిమిత్తము, అన్ని పక్షముల వారును జేరి కృషి నలుపుట యవసరము.

బల్లారి మండలము

బల్లారి మండలమున, ఏరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమున కనుబంధముగ జేర్చవలయునను విషయమై వాదప్రతివాదములు జరుగుచున్నవి. కర్నాట రాష్ట్రీయ సంఘమునందు జేర్చవలయునని కొందరును, ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘమున జేర్చవలయు నని మరికొందరును పట్టుబట్ట జూపుచున్నారు. ఈవిషయమును విచారించి పరిష్కరించుటకు, ల. లభారత జాతీయోద్యమసంఘమువారు, కొందరు సభ్యులను విచారణసంఘముగ నియమించిరి. కేలాకరు, కొండ వెంటటప్పయ్యపూతులు, హరి శ్రీరామరావు పంతులుగారును మరికొందరును ఈసంఘమునందు గలరు. వీరు బల్లారికివచ్చి విచారణ నలుపుచున్నారనియు, నిర్ణయ మింకను జేయలేదనియు, బల్లారి నుండి తంత్రి వార్త గోరొది, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రీయ భాగమునందు, మండలముల గూర్చిన లెగాదాలను మధ్య

పర్వలద్యారా పరిష్కరించుకొనుట సులభసాధ్య మని, ఇందునుబట్టి గ్రహించవచ్చును.

బల్లండు వ్యవహారములు

బల్లండు ప్రముఖులు, బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారి సూచనలను నిరాకరించుచు, దేశమున కవి అధినివేశ రాజ్యస్థానము నొనగవని తెలిపియుండిరి. అయినన, పాలితుల సమ్మతి వనునరించి పరిపాలించుకద్దరిని ఆధారముగ జేసికొని సందిరాయ భారముల నడుపుటకు తమ ప్రతినిధులను నియమించెద మని వారు లేటపరచిరి. ఇందునుబట్టి విరివిజరుగు స్వయంనిర్ణయాధికారమును ఆశించు చున్నటుల లేటపడుచున్నది. లాయడు బార్నిగా రిందుల కంగీకరించి, సమాధానమునకు బూనుచో, బల్లండు ఇంగ్లండుదేశములకు గాఢ సఖ్యము గుడురు ననుటకు సందియములేదు.

స్వరాజ్యము

పెటిటోపార్సను పత్రికాకలనిధితో ముచ్చటించుచు, స్వరాజ్య మను పదమును సార్వభౌములు కయోగించుట హిందూదేశము నెడ వారికిగల సానుభూతి! నిదర్శనమని, గా. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు వలికెరి. సార్వభౌముని సానుభూతి సార్థకమగుటకు, వేల్పుమువరాజుగారు వచ్చునప్పటికి, స్వరాజ్యస్థానము పూర్తియగునటుల ఏర్పాటులు జరుగుచో, హిందూదేశమున సంత్వస్తి ప్రబలును. కేవల స్వరాజ్యశబ్దోపయోగముతో భారతీయులు సంత్వస్తిజెందజాలరు.

సంతోష ప్రతీతిక సంఘము :—ఈ సంఘముయొక్క 10 వ సాంవత్సరికోత్సవము ఈ నెల 9 వ తారీఖున సాయంత్రం 5-30 గంటలకు సింగరాచారి హాలు, హిందూ హైస్కూలు, తిరునల్వేళ్ళిలో జరుగును. ఆ సమయమున చాలమంది పెద్ద మనుష్యులు “సంఘముయొక్క పని” అను విషయమున సుపన్యసించెదరు. గా. జస్టిస్ కాల్సుట్రాటరుగారు అధ్యక్షత వహించుట కంగీకరించిరి. గాన ఆంధరుని విచ్చేయ ప్రార్థింతులు.

మద్రాసుజిల్లా ఆంధ్రకాంగ్రెసు కమిటీ:—ఈ సంఘమువారి సాధారణసభ ఈ నెల 7 లేది సాయంత్రం 5-30 గంటలకు ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయమున జరుగును. చర్చాంశములు:—(1) ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభకు ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుట (2) స్వరాజ్యనిధి జమాఖర్చు (3) ఈ సంబంధమైన నగలను వస్తువులను సేలంజేయుట (4) ప్రచారక ప్రయత్నములను గురించి యోచించుట:—కొ. శివరామకృష్ణారావు, గద్దె రంగయ్యవార్యులు, కార్యదర్శులు.

శ్రీ కృష్ణమందిరసభ:—సెన్సిటివ్, పెద్దనాయునిపేట, మద్రాసు త్రియంక పిధి 97, వ సంఖ్యగల శ్రీకృష్ణమందిరమున, శ్రీజయంతి యుత్సవమున, కడపటి దినంజైన 1921 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 6 వ లేదిని మంగళవారము సాయంత్రం 4 ఘంటలకుదైగా శ్రీమాకొలంబాపూరు సాందర రాజభాగముల వారివలన శ్రీమత్ రామానుజము శ్రీ రామానుజము మొదలు శ్రీరామపట్టాభిషేకము వరకు, సర్వ హమ్మగా జరుపబడును. రాత్రి, 9-30 ఘంటలకు దైగా శ్రీ మన్నాదమని, సభవారివలన గోపికావస్తాపహరణ బృందావనోత్సవములు అతివిశోభముగా జరుపబడును.

ఒక అగ్నిప్రమాదము:—నిన్నుమధ్యాహ్నము పండుగంట్ల సమయమున రాయపేట పీటర్సురోడ్డులోని వుడ్డభద్ర బంగళాలో నిప్పుంటుకొనెను. ఆయింట నుబ్రహ్మణ్యయ్యగారికయ వైసపువత్తులను దయ్యుచేయుచు, రాటుములను మగ్గములనుబట్టి గాంధీగారి స్వదేశోద్ధయమునకు సాయము జేయుచున్నాడు. ఆవైసపువత్తుల ఫ్యాక్టరీలో నేదోపని చేయ బోవునదికి రవ్వలువైకలేచి పూర్తిగనుటచే వెంటనేయంటుకొనెను. వెంటనే ఆయన స్వీజు బిందెలతో అందించుకొని పోయి బోయెను గాని మంట పెద్దదికలేదు. ఇంతలో ప్రైవేటుఇంజనుకొరకు తెలిపినలో జెప్పగా 15 నిమిషములలో రెండువచ్చి యా మంటలను చల్లార్చెను. కొవ్వంతయు కేగుటచే పోయెను. నష్టము కొన్ని వేలకు అంచనా వేయబడినది.

గాంధీ అభిప్రాయములు

(యంగుయిండియా)

అసత్యప్రకటనములు. స్వదేశీవస్తువులనుగూర్చిన ప్రకటనము లసత్యములైనవి బహుశాదేరువునవి నావ వార్త లేతెంచుచున్నవి. సత్యాగ్రహశ్రమాధికారి యెన్నెన్ని నిర్భాణములు గలవో యెన్నెన్ని యభివృద్ధిచూర్ణములు గలవో వాని నన్నింటిని కోధించెను. అట్టి యాయన యాయధ్య కలకల్రాసుండి యొకప్రకటనమును జూచి నట్లును అది మహారాష్ట్రమైనదిగను చెప్పుచున్నాడు. ఆయన యభిప్రాయము, నిరాడంబర మగు, సామాన్యమైన యనాది సిద్ధాంత గుర్తుమును మించిన శేషములే యాదు కా లేదనియే. అంగుల కనియే ఆయన క్రొత్త రకంబాట్లములై నెప్పుడు వ్యవస్థాపక శాస్త్రని నూలవనవనవారలను హెచ్చరించుచున్నాడు. ఆయాప్రకటనములు బయట జేయబోవునందు కాంగ్రెసు సంఘములవారు వాని నన్నింటికో ధించి, ఒక నెలకోబాటు ఆరాట్టును తెల్లు పనిచేయునో మాచిన పిదపనే వానిపై నభిప్రాయములు వెలుపరచును. స్వదేశీవస్తు కాంక్షప్రబలిన కొలదియు, కృత్రిమనిర్మాణములు బహుశాదేలు సహజమైయున్నది. కాన అవివయము లన్నిటిలోను కాంగ్రెసు సంఘములు దారిజాపవలయును.

జాంబాయివర్తకులు సన్నిధిగడ్డను కొనుటకై ఆంధ్రదేశమునకు వచ్చిరి ఒక కునిరేఖకును వ్రాయుచున్నాడు. వద్దరి చెప్పినను కొందరువర్తకులు వెబబాడెనుండి విదేశీవునాటుతో నేసినిగడ్డలను నెరుపులేసెనని ఆయన వ్రాయుచున్నాడు. అట్టిగడ్డలను కొనుటవని ఆయన హెచ్చరించుచున్నాడు. సామాన్యముగా స్వదేశీవునకు కంతయ్య అంబ పోయినదని ఆయన తెలుపుచున్నాడు. అయిన వ్రాయుభోరణిని జటిమాచగా, “నాజాకు గుడ్డనివయములో జాగ్రత్త గుంజ కలెనని తెలుపున్నది. స్వదేశీవస్తు నూలుకొ రయారైన గుడ్డలను యెక్కుకగా దొరకుటలేదు. కాన కాంగ్రెసుప్రచారములను సన్నిధిగడ్డలను నూనినే చేయవలయును. క్రింది సర్ జిడి నాయకులు భూమి బాడుగా చేప్పినటుల విదేశీవస్తువుల ధరించుటకన్న ఆకులతో గడ్డికొనుటమేలు. అట్టిభావోద్వేగము గలవా డెరకును చచ్చనివస్తువులు కాక తెనని కొరి మానబోడు. ఆసన్నిధిగడ్డలే విరివిగనుండి కరువు లేని కాలము శీఘ్రములోనే రాగలదు.

నాగపూరువ్యాపారవాదులు:—నాగపూరు వ్యాపారవాదులు, సెవస్తుపిడిచేసిన యగ్నిపక్షిటో నఖుందరిజనులుగాంచిరి. వారు తాత్కాలికముగ వృత్తి మానుకొనుటకును, వ్యాయవాది ప్రయోజమును దీసికొనుటకును గల సందర్భ మేమో తెలుపరచినదిగా జడ్జిగారు నిరాకరణాక లంబులగు వ్యాయవాదులకోరెను. వారందరును కాంగ్రెసుకు బద్ధులై యట్లు చేసితిమని చెప్పిరి. మహమ్మదు సామి యల్లాఖానుగారు, తాను తీసికొనిన వ్యాయవాదిప్రయోజము, భగవంతునకు, మహమ్మదుకును కేయు భక్తిప్రదానముకన్న తక్కువైనదనియు, ఆ దైవభక్తి మిన్న యెదియు లేననియు జెప్పెను. నారాయణరావుగారుక టి. వైద్యగారును, కాలము చాలమాపుకొందెననియు, కాలాచిరముగ భక్తిప్రయోజము గూడ మాపుచెందవలెననియు, లేకున్నచో ఆత్మగౌరవముగల యేవ్యాయవాదియు బ్రిటిషు వ్యాయస్థానములలో వృత్తి నధ్యసింప లక్ష్యము జేయదనియు చెప్పిరి. వ్యాయవాదు లింతటిరా భిప్రాయులై నున్నందులకు అభినందనీయును. ప్రజలనుబెదిరించి బానిసలొకకరణము జేసికొనకోబాటు పోయినవి. చురుకు అన్న కల్పిప్రాణియే కాదు. పంచభక్తిపరమాన్నముల కన్న మిన్న యగు ప్రాణాధారము వానికి జేరొందుగలదు.

ఆగమనము:—టీ.ద్రాకాశంపంతులుగారును.టి. శంకరామయ్యగారును మలబారునుండి నిన్న మద్రాసుచేరిరి.

ప్రచురణసంఘమువారి ప్రకటన ఇండియన్ రెడ్ క్రాసుసంఘము ఈ రాజధానిలో నుండు వైద్యశాలలోని హిందూ యూరోపీయను రోగులకు పుత్రికలు పుస్తకములు, ప్లీట్ షేట్లు, అటవస్తువులు మొదలైనవి ఇచ్చుచుండిరి. ఈక్రానధాని ఉపసంఘమునకు అధ్యక్షురాలైన విల్లింగ్డనునది జి. వి. డి. వి. ఇ. గారు. ఎవరైనను లేకుక్కరలేని అటవస్తువులను, పుత్రికలను పుస్తకములను ఈసంఘము వారినిచ్చియిడట మిక్కిలి కృతజ్ఞులుగానుండును. గౌరవకార్య దర్శి, ఇండియన్ రెడ్ క్రాసు, సంఘము డిక్టోరీ మార్లింగ్డన్, ఎగ్జిక్యూటవ్వు పట్టణము అనిబిరుగామా వాసినందులందును

మదరాసు శాసనసభ

శాసనసభ మధ్యమాము

(ఫలహారానంతరము)

సెప్టెంబరు 5:— ఫలహారానంతరము శాసనసభ ౧౪ నీ. రాజగోపాలాచార్యులగారి అధ్యక్షతక్రింద 2 గ ౪5 నిమిషములకు సమావేశమయ్యెను. సభ్యులు ఫలహారములకు లేవక ముందు చర్చింపబడుచున్న ఆయుర్వేద, యునానీ వైద్యపద్ధతులనుగురించి తీర్మానమును గురించి, అప్పాస్వామి నాయుడుగారిట్లు చెప్పిరి. “వైద్యులకు, యోగులకు మంచివైద్యము తెలిసియున్నది. వారిచ్చే ఔషధములు తప్పక స్వరోగములను కుదుర్చుచున్నవి.”

డాక్టరు సి. వసుదేవగారిట్లు అతేసిందిరి. “ప్రతి ఆయుర్వేద, యునానీ వైద్యుని రిజిస్టరు చేయవలసివట్టు తీర్మానము కోరుచున్నాను. అతనికి ఎట్టివిద్య ఉండవలయునో మీరు నిశ్చయించుకొన్నారా? జనకుడు వైద్యవృత్తియందున్న కారణమున, పుత్రునికూడ జేర్చుకొనబోవువాడే? ఆయుర్వేద వైద్యములో కారినర్త్యాణశాస్త్రము, ఆరోగ్యశాస్త్రము, శస్త్రచికిత్స, రసాయన శాస్త్రము మున్నగు ప్రధాన విషయములను గురించిన ప్రశంసలేదు. ఏ ఔషధములో నేవేమిగలవో వైద్యులకు తెలియదు. భస్మము లన్నియు భాగ్య పాక్షేయని చెప్పవచ్చును. వైద్యగ్రంథముల జ్ఞానముననుగుండి తానలయును. మానవుని నాయక శిఖానుజికి ఆయుర్వేదమందత్యంత గాఢవిశ్వాసము కలదు. అతని కిటీకల ఒక చిన్న జబ్బుచేయగా, ఆయుర్వేదఔషధములు పుచ్చుకొని రి నెలలకు ఆరోగ్యవంతుడయ్యెను. నేనాలోగమును ఆంగ్లఔషధములతో రి దినములలో కుదిర్చియుంచేవాడను. ఒకచంద్రుని కుటుంబముగాగూడ భ్యాతకడకిన ఆయుర్వేదమందు లనేకములు గలవట.”

డి. బి. యం. కృష్ణకామయ్యగారు తీర్మానమునకు ప్రతిఘటముగ నిట్లు మాట్లాడిరి. “ఈతీర్మానమును మనచరిత్రకరించిన యెడల, ఆయుర్వేద యునానీ వైద్యములు రెండుమృతికొందును. ఆ రెండుటిని మన ముదూ పు మా పు దు ము పే రు ప ద సి న ప డి తో త్ర ము లు, మ హా వైద్యులు తమపేళ్లను రిజిస్టరుచేయుట కంగీకరించరు. ఇట్లు రిజిస్టరు చేయని వారు పృథ్వియందున్న ఎడల, వారి వృత్తినిజము బాగుగలేదని, వారు విడిచివేయబడుదురు. ప్రతిసంఘమును దుండెడు గొప్ప డాక్టరు శ్రీ పురుషుల నేనులు తమ పేళ్లను రిజిస్టరుచేయరు.”

ఆయుర్వేద యునానీ వైద్యముల స్వాతంత్ర్యమును మనము నిర్మూలము చేయరాదు. ఈవైద్యుల నేకచోట్ల ఉంచితముగ ఔషధములనిచ్చి చికిత్సచేయుచుందురు. ఇట్టి ఛార్జిక్బుద్ధిగల వైద్యులను మనము నిష్పంధ పెట్టవచ్చునా? సాధారణముగా సామాన్య ప్రజలందరు ఈ దేశీయవైద్యముతో తమరోగములను కుదుర్చుకొనుచుందురు. అని కె గోపాలకృష్ణయ్యగారు తీర్మానమునకు ప్రతిఘటముమాట్లాడిరి.

ప్రభుత్వప్రతినిధుడు, గౌ. పి. రామారావుగారిట్లు చెప్పిరి. “ఆయుర్వేద యునానీ డాక్టరుల తమపేళ్లను రిజిస్టరు చేసికొనవని సభ్యుల నేకులు అతేసిందిరారు. అట్లుచేయుట వారికి అవమానము కానేరదు. తీర్మానమునందలి ముఖ్యోద్దేశము మంచిదే, గాని ప్రభుత్వమునా రిపబ్లికయమై ఏమి తీర్మానము చేయలేదు. ఈరెండువైద్యపద్ధతులకు ప్రభుత్వమునా రేలాగున సహాయము చేయగలరో విచారించి, దెలుపుటగాను, ప్రభుత్వమువారు ఒక విచారణసంఘమును నియమించినారు. భానుబహదూరు మహస్యుడు ఉస్మానుసాహేబు బహదూరుగారు ఆవిచారణ సంఘాధ్యక్షులు. వారిక రిపబ్లికానిధాని ప్రారంభించలేదు గాన నివేదిక తయారుచేయుటకు చాలాకాలము పట్టును. అటు తరువాత ప్రభుత్వమునా రిరెండువైద్యపద్ధతులను గురించి ఎట్టినిధానము నవలంబించవలయునో తీర్మానించుకొందురు. కాబట్టి ఈతీర్మానమున కిది మంచిసమయము కాదు. అదియునుగాక, ఆయుర్వేద యునానీ వైద్యులు ఈసంస్కారము గావలయునని కోరలేదు. తమపేళ్లను రిజిస్టరుచేయవలయునని వారు ప్రభుత్వము నడుగలేదు. ఈడాక్టరులలో స్వల్పసంఖ్యాకులకుమాత్రమే వైద్యమునందు క్రమశిక్ష ఉన్నది. అనేకమందికి శాస్త్రజ్ఞానము లేనేలేదు. డాక్టరు లందరికి ఒక విధమైన వైద్య బోధ, ఒక పరీక్ష, యుండితీరవలయును. ఇది ఉన్నప్పుడు, రిజిస్ట్రేషనుకూడ ఉండవచ్చును. ఈ తీర్మానమును గురించికూడ, భా. బి. మహస్యుడు ఉస్మానుసాహేబుగారు విచారించెదరు.

అధికారతరఫావైపు లిద్దరుడే, ఒకటిల్లుకు కాననసభలో ప్రవేశపెట్టవచ్చును. అప్పుడు అట్టియందలి అంశములన్నియు కాననసభాసభ్యులచే చర్చింపబడును.” అంతట తీర్మాన ముపసంహరించబడెను.

మంత్రిసానులకు వారివృత్తిగావలసిన వస్తువులనిచ్చుట.

రా. బి. డాక్టరు సి. బి. రామారావుగారిట్లు పరాధించిరి. “వైద్యవృత్తిలోనున్న వారుగాక, మంత్రిసానులను చేయువారి పేళ్ల పట్టిలను పురపాలకసంఘములవారును, స్థానికసంఘముల వారును తయారుచేసి ఉంచునట్లు చేయవలయును. అట్టి శ్రీలకు వారి వృత్తిపనులకు కావలసిన వస్తువుల నిప్పించవలయును. అని ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారికి శిఫారసుచేయుచున్నారు.”

ఎ. రంగనాథం మొదలయ్యారు గా రీతీర్మానమును ఆమోదించిరి.

డి. బి. యం. కృష్ణకామయ్యగారిట్లు చెప్పిరి. “తీర్మానమేమో మంచిదే. ఇప్పుడు మనశ్రీలు ప్రాకారాపాయ అవస్థలో నున్నప్పుడు, మంగలిమంత్రిసానులు వచ్చి సహాయముచేయుదురు. వారి విద్యుక్తభక్తులను నివ్వరించుట కన సరము గుమాను మకారీ రనిర్మాణ శాస్త్రము, ఆరోగ్యశాస్త్రమును గురించి వారికి ఏమి తెలియదు. కాబట్టి వీరి మాధ్యమములను శ్రీలనేకులు చచ్చిపోవుచున్నారు. చావు కప్పించుకొనువారు తమ కీమత్వభక్తులను యర్జులై అనారోగ్యస్థితియందుందురు. ఇట్టి మంత్రిసానులకు వారివృత్తివిద్య నేర్పు విషయమై తీర్మాన మేమి నూచించదు.”

విద్య అని పేరెత్తినయెడల, బాక్కునములలో ద్రవ్యము లేదని ప్రభుత్వమువారు తీర్మానమును ఎగురగొట్టవచ్చునని ఉపపాదకులు చెప్పిరి. విద్య నేర్వకలేవుదని డాక్టరు నటేశ్వరగారిట్లు ప్రతిఘటించిరి. వాదముచేతి కిది విట్టికట్టె ఇచ్చిట్లు, విద్య లేనిమంత్రిసానులకు ఏ ఆయుధములు ఇయ్యగూడదని తనికాచలం శ్రీకృష్ణగారు సహానిచ్చిరి.

గౌ. పి. రామారావుగారిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. “ప్రభుత్వమువారు దీనివిషయమై శ్రద్ధ పుచ్చుకొనుచున్నారు. ఈ మంత్రిసానుల సంఖ్య ఎంత యని మేము జల్లాబోర్డులకు వ్రాసితిమి. వీరినిప్రసవములకు సహాయము చేసినారో, దెలుపవలసివచ్చిన ప్రభుత్వమువారు తిరిగి వ్రాసిరి. తీర్మానములో మొదటిభాగమును నేనంగీకరించుచున్నాను. మంత్రిసాను పానుగ్రి అంటే ఆయుధములైనయెడల, శిక్షలేనివారికి వీరి నిచ్చుట అపాయకరమని నాఉద్దేశము. ఈవిషయమును గురించి ప్రభుత్వమునా రాలోచించుచున్నారు. కొన్నాళ్లక్రిందట మంత్రిసానులకు మంత్రిసానులనుకకు సంబంధించిన విద్య నేర్వవలయునని ప్రయత్నము జరిగెను. అంతజయప్రదము కాలేదు. తిరిగి ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించవచ్చును.”

డాక్టరు సి. బి. రామారావుగారు:— ప్రభుత్వమువారు చేయగలిగినంత చేయలేదు. మంత్రిసానుకి ఏలాటి ఆయుధములు ఇయ్యబడవు. ఒకకత్తెర, నీళ్లుకాచుటకు ఒకగిన్నె, ఒకసబ్బు, ఒకకుంచ, రెండు తుండుగుడ్డల నియ్యవలయును. ఇవిఅన్నియు వేరే 7 లేక 8 రూపాయలఖరీదు కావచ్చును. ఈసామానులను ఖరీదులేకుండ ఉంచితముగ నియ్యవలయును. ఈతీర్మానమును వోటుకుట్టి తీరవలయును.” ఈతీర్మానము ఓడిపోయినది.

ఉద్యానవనములలో సౌధములను కట్టుట.

డాక్టరు సి. నటేశ్వరమొదలయ్యారు గా రిట్లు పరాధించిరి. “మదరాసు నగరములలో ప్రజలు వెళ్లేడు ఉద్యానవనములందు సౌధములు కట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు సెలవియ్యగూడదని ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారికి శిఫారసు చేయుచున్నారు.” తనికాచలం శ్రీకృష్ణగారు రీతీర్మానమును ఆమోదించిరి. ప్రభుత్వమువారు తమ అధికారముక్రింద ఉన్న ఉద్యానవనములందు భవనముల కట్టుట కన్వరికిని సెలవియ్యలేదు. పీపిల్సుసార్సు పురపాలకసంఘము వారి అధికారము క్రిందనున్నది. వారే ఇటీవల కొన్ని ఉద్యానవనములను పాడుచేయ ప్రారంభించిరి. త్వరలో అన్నితోటలు ప్రభుత్వమువారి అధికారములోనికి వచ్చును అని గౌ. భానుబహదూరు మహస్యుడు హబీబుల్లా సాహేబుగారు ప్రత్యుత్తర మియ్యగా, తీర్మానము ఉపపాదకునిచే సుపసంహరించబడెను. బుడమేరు నదిమీద రిజర్వాయరును కట్టుట.

కె. గోపాలకృష్ణయ్యగారిట్లు పరాధించిరి. “కలకత్తాకు వెళ్లే అయోమార్గము కృష్ణజిల్లాలోని బుడమేరుమీద వెళ్లేటొక రిజర్వాయరును కట్టవలయును. ఇట్లుచేయుటవలన కొల్లేరు ప్రాంతములలోని భూములునునగవు, రైపీసుకాలువకు అవతల ఉండు పెట్టెభూములను మాగాణిచేయుటకు వీలగును.” రా. బి. డా. బి. బాలాశ్రీరావునాయుడుగారు రీ తీర్మానమును ఆమోదించిరి.

గౌ. భానుబహదూరు మహస్యుడు హబీబుల్లా సాహేబుగారిట్లు చెప్పిరి. “ఇట్టియుఖ్యవిషయములలో ప్రభుత్వప్రముఖుల సలహాను గమనించవలయును 1895 వ సంవత్సరమునుండి ఈ సమస్య పరిష్కారముకాలేదు. అధికకట్టములేగాక, ఇతరఅపాయములుగలవు. 1895 వ సంవత్సరములో దీనినిగురించి విచారించుటకు ప్రభుత్వమునా రొక అధికారిని నియమించిరి. రిజర్వాయరు కట్టినయెడల (1) బెజవాడ మునిగిపోవును. (2) చుట్టుపట్ల గ్రామములలోని సాగుబడి భూములన్నియు మునిగిపోవును. (3) గ్రామములే నీళ్లలో కొట్టుకొనిపోవును అని అతడు వ్రాసెను. 1917 లో ఈ విషయము తిరిగి విచారించబడెను. ఈ నెల 10-వ తేదీని నేను బయలుదేరి కృష్ణ, గోదావరిజిల్లాలకు వెళ్ళుచున్నాను. స్వయముగ ఈ విషయమును విచారించెదను. గౌరవనీయులగు ఉపపాదకుడవ్వచ్చు నాతో కలిసి మాటలాడవచ్చును.” అంతట తీర్మానము ఉపసంహరించబడెను.

కడపజిల్లాలో తెలిగ్రావు కచ్చేరీలను కట్టుట

రా. బి. డి. యం. నరసింహాచార్యులుగారిట్లు పరాధించిరి. “కడపజిల్లాలోని పులి వెండల, రాయచోటి, బద్వేలు గ్రామములందు తత్తెమే తెలిగ్రావు కచ్చేరీలను కట్టవలయునని ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారికి శిఫారసు చేయుచున్నారు.” డి. బి. పట్టుకేశవశిల్పగారు తీర్మానము నామోదించిరి. దేవరాజులు నాయుడుగారు బలపఱచిరి.

గౌ. ఎ. ఆర్. నాథుగారిట్లు చెప్పిరి. “స్వయముగ నాకేలాటి అతేషణలేదు గాని తపాలు, రంతి కాఖుల డైరెక్టరు-జనరలుగా రిపనిని చేయించవలయును. అయితే కొన్ని ఆటంకములవలన ఇట్లుచేయుట కతనికి వీలులేదు. ఇది తత్తెమే చేయవలయునని మేము తిరిగి వ్రాసిబంపెదము గాని ఈతీర్మానము సంగీకరించుటకు మాకధికారము లేదు. డైరెక్టరు-జనరలుగారికి మాత్రము తప్పక వ్రాసెదను. తీర్మానమును వోటుకుట్టిగా 23 నుండి అనుమతముగాను, 17 నుండి ప్రతిఘటముగాను వోట్ల నిచ్చిరి.

అంతట సభను ముగించక ముందు, అధ్యక్షుని లిట్టుపస్య సిందిరి. “మన సభాసభాసభ్యులు కేశవశిల్పగారు బ్రిటిషుగయానాదీవులకు వెళ్లి మన సోపరదేశీయుల సత్తిగతులను విచారించెదరు. భారతప్రభుత్వమునా రిపనిచేయుటకు కేశవశిల్పగారిని నియమించిరి. అచ్చట భారతీయులు వలసదేశీయులుగా స్థినివాస మేర్పజుచుకొను విషయమునుగురించికూడ విచారించవలయును. భారతప్రభుత్వమువారికి ఈ పనిని నిర్వహించుటకు మనరాష్ట్రములోనింతకన్న చేరవహనీయుడునొరకజాలడు. పేదసాదలస్థితి, కష్టనిష్ఠాగ్రములు పిల్లగారికి తెలిసినట్లు ఇంకెవరికిగాని తెలియవు. అత్యుత్సాహముతో పేదలను అనాదిగ తోడ్పడుచున్న మహనీయులు కేశవశిల్పగారు. అతడు తన కార్యమును జయప్రదముగ నిర్వహించి, తిరిగి సురక్షితముగ మనదేశమునకు వచ్చునట్లు మనమందరము ఆశిగ్వదించవలయును.” (కరతాళధ్వనులు).

డి. బి. కేశవశిల్పగారిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. “యావత్సం దికి వందనములు, నేనీ గౌరవమును కోరలేదు. భారతప్రభుత్వము వారే నన్నాహ్వానించిరి. మనదేశీయుల కచ్చట రాజకీయస్వాతంత్ర్యములు తప్పక కలుగును. ప్రమాణముకష్టముగ నుండవచ్చునగాని, ఉత్సాహముగ నుండక తప్పదు. నేనిప్పుడు గంభీరోపన్యాసము నియ్యను. తిరిగి దేశమునకు వచ్చిన తరువాత గంభీరముగ నుపన్వసించెదను. మీ ఆశీర్వాదములవలన నాకేలాటి అపాయములు గలుగవని నేను నమ్ముచున్నాను” (కరతాళధ్వనులు).

తిరిగి శాసనసభ అక్టోబరు 12-వ తేదీ బుధవారము సమావేశమగును.

ప్రకటన (3120)

మా వద్ద ౪6 వార్షిక పత్రం హాగన్న బీ ఆయల్ ఇంజన్ అనుక్రముకల గలదు. వలయువారు ఈ దిగుత విలాసమునకు వ్రాసినయెడల యానత్తు విషయములు తెలుపబడును. తిమ్మన వెంకటసర్వేసు అండ్ తిమ్మన శ్రీ-రామలు. ఏలూరు.

అమూల్యగ్రంథములు (849)

(1) అర్థశాస్త్రము కల రు 1-4-0; (2) స్వరాజ్య గర్భణము 0-8-0; (3) యుగంధరవిజయము(నవల) రు 2-4-0 (4) పద్మిని (నవల) 1-4-0; (5) రామశిర్షిని జీవితము 0-8-0. యు. ఆర్. కృష్ణారావు అండు కో, నెల్లూరు.

S. S. L. C. Public Examination, 1921 (3093) Group A—Telugu. KAMSANASANAM By M.R.Ry, K. Venkataramana Kavi, Price Rs. 0-10-0. Apply to: M, V. Ramana & Co., Book-Sellers, Nellore. M. P. Sarma, 331, Thambu Chetty Street, Madras.

ప్రతికేసు విచారణ

మలబారు విప్లవమునుగూర్చి శనివారము సాయంత్రము ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారి యభ్యుత్పత్తికింద టిప్పికేసు సముద్రతీరమున సభ జరిగెను. తత్సభయం దీతిర్మాణములు అంగీకృతమౌచును.

మొదటి తీర్మాణము

మలబారు విప్లవము అసహాయోద్యమ ప్రచారములననే గల్గినదనియు గంధకార కారణమనియు మొన్న కాసనసభ యందు వెల్లింగ్డ ప్రభువు నుడివినది యథార్థముగా దని ఈ సగరప్రజలు ఖండించుచున్నారు.

మొదటి తీర్మాణమును గూర్చి ఎం. కే. ఆచార్యగారు మాట్లాడు గావించిన అల్లరులను ఖండించుచు వాని కన్నిటికిని ప్రభుత్వమువారు భావనగారు నుత్తరవాదులనిరి. వెల్లింగ్డను ప్రభువు సమయమునకు తగినటుల ప్రవర్తించలేక పోయిననెను, శేరి నారాయణమూర్తి పంతులుగారు తీర్మాణమును బలపరచిరి.

రెండవ తీర్మాణము

ప్రజలకు భయమును కలుగజేసి అల్లరులను జేయకుండ జేయుటకు సైనిక శాసన మవసరములేదు. సివిలుఅధికారము చాలును. ప్రజలను శాంతముగ ప్రవర్తించుటకు జేయుటకు ఏక మొత్తముగ ఘోరముగ ప్రజలను కాల్చునవసరము లేదని ఈసభ వారు హెచ్చరించుచున్నారు. వేముకరపురామనాసుగారుపాపా దింప రంగస్వామయ్యంగారు బలపరచిరి.

మూడవ తీర్మాణము

మదరాస్ కార్మిక అల్లరులు సహాయనిరాకరణవాదుల వలన గల్గినవి 1-21 తేదీని కాసనసభయందు గవర్నరు చెప్పిరి. అదంతయు సత్యముగాదు. ఈసభవారు వెల్లింగ్డగారివ్యవస్థ గల్గించుచున్నారు. కార్మిక అల్లరులను పరిష్కరించుటలో వెల్లింగ్డను ప్రభువు యుక్తియుక్తముగ ప్రవర్తించక పోవుటచే ఈవిషయ ప్రభంధించినది.

మిల్లు ప్రాంతములయందు సమావేశమైన ప్రజలను పోలీసువారు అట్టి అసహాయ లేకనే కాల్చి మాటిమాటికి హింసించుటగూర్చి కొంతమంది సభ్యులను, ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, యాదులువాసేను మున్నగువారిని సభ్యులుగ నియమించి నిప్పొత్తికముగ విచారణ సలహాలయము.

ఆదిద్రావిడల పట్ల తాము వహించిన భావమునుగూర్చి ప్రకటించిన లేఖ ఎ. తమాత్రము దృష్టికరముగ లేదు. హిందువులు మహమ్మదీయులకు ప్రతికూలముగను ఆదిద్రావిడలకు అనుకూలముగను లేరు కవిమనరు, అస్తిప్రభు కవిమనరు పోలీసువారు ప్రవర్తించుటచే ఈ అల్లరులు ఎక్కువకుటకు కారణము కాన లేకుండును. వీరినిమార్చి సామభూతిగలవారిని నియమించినగాని సక్రమస్థితి, శాంతియుగనేరదని ఈసభవారు ముగించుచున్నారు. వి. ఎల్. శాస్త్రిగారి తీర్మాణమును పాపాదించి, వి. వి. ఎస్. ఆయ్యరు, మరారుగార్లు ప్రస్తావించిరి.

పోలీసువారు మరకరంగులను కత్తులను గోలుపోవుచు న్నారనియు దానివలన ప్రజలు చాలభయపడుచున్నారనియు మృగేశ మొదలియూగారు నుడివరి.

తీర్మాణము లన్నియు సర్వజనాంగీకృతి మాయెను.

అభ్యుత్పత్తిపన్యాసము మలబారు అల్లరులు

భారతదేశమందున్న ప్రజలను మదరాసులో నున్న వారును చాలవరకు నిరాకరణవాదులే. నిరాకరణోద్యమమును హృదయపూర్వకముగ సంగీకరించుచున్నారు. వెల్లింగ్డ ప్రభు గారివైఖరిచే ప్రజలు భావమునందు నిరాకరణవాదులగు చున్నారు. గొప్పలయి నిరాకరణ వాదులగుటలేదు. వారి కష్టములు నివారణగాకుండుటచే నిరాకరణవాదులగుచున్నారు సహాయ నిరాకరణవాదులు న్యాయముగ ప్రవర్తించునంతవరకు కఠినశాసనమును ప్రయోగించి బాధించునని ప్రభుత్వమువారు వాగ్దత్తము జేయుచు, అందుచేతనే మలబారు మదరాసు అల్లరులు సంభవించినవి.

ఆంధ్రదేశము

సహాయనిరాకరణోద్యమము ముమ్మరముగనెన్నడించుటకు కంఠాగ్రహణేనీ వెదకనను దౌర్జన్యము అల్లరిని కలిపిని ఎఱుగము. అట్టి ఎడల మలబారు మదరాసులో అల్లరులకు గతంబెదిరి దానికంతకును అసహాయోద్యమముగాక స్థానికాధికారుల చర్యయు మరి అసాధారణ సంఘటనలు కారణములని వెల్లింగ్డ ప్రకటించుటకు శోచ్యము ప్రభుత్వమువారు వివేకముగ రాజ్యాంగ నిత్యోవిధులై ప్రవర్తించిన ఈవిప్లవము లేకనే పూర్తవును. తిరువంగాడి ముసల్యాయనాయకులను బట్టుకొనుటయే ప్రధానము.

దీనికంతకును కారణము. అసహాయవాదులను ఏనుగులను ఏఅల్లరి లేకపోయియుండెడిది. వీరెన్నడును అన్యాయ దౌర్జన్యముగ మున ప్రవర్తించువారుగారు ప్రవర్తించినది ఆత్మహత్య జేసికొన్నవారగుదురు. ఈజాబ్దకములు జరుగుటకు అసహాయోద్యమ తత్వము పూర్తిగ ఆప్రాంతము లందంతటను జోరకుండుట కారణమైయుండనోపునోగాని అసహాయోద్యమము పురికొల్పలేదు. పురికొల్పదు. భూమి సంబంధమైన రేగాదాలు అల్లరికి కారణమై యుండును. అసహాయోద్యమమునకు అల్లరుల కెంతమాత్రము సంబంధములేదు. మదరాసు ప్రభుత్వమువారు అసహాయముగ ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి వ్రాసి సైన్యములను రప్పించి మలబారును సైనిక శాసనమున నుండుటన్యాయము. మామలాల అల్లరులను మేముగాని ఇతరులుగాని ఎవరును అంగీకరించుటలేదు అంగీకరించరు. హతులైన మామలాలకు సామర్యముని జూపుచున్నాము ఇంతకును ఎవరు, కలెక్టరు థామస్, పోలీసు, లేక ప్రభుత్వము వారు, ఈ తరవాదులు? దౌర్జన్య యుక్తమైన అసహాయోద్యమ ప్రచారములో నున్నదానిని సహించి దేశమును నెమ్మదిగ పాలించుటయును, అంతియగాని ఈ ప్రకారము బోధించుట పాడిగాదు. సైనిక శాసనమును ప్రవేశపెట్టుట దారుణము. దానివలన చనిపోయినవారలకు సామర్యముని జూపుచున్నాము. పత్రికలలో ప్రచురింపబడినసంగతులన్నియు విశ్వసనీయములు గావు. కొంత ఆతిశయోక్తిగలదు. ఏదెట్లున్నను ఇక వైకాపా ప్రభుత్వమువారు తమభద్రత్యుల చర్యలను మానుట లేదు. న్యాయమగు వైకాపాసమున్న భయములేదు.

మదరాసు అల్లరులు

ఈ అసహాయోద్యమము ఎంతమాత్రము కారణముగాదు.

లిటిషు మిల్లులలో మానివాంగ్రు పని గోరుచుండ అసహాయోద్యమము ఎట్లు కారణము గాగలదు? ఈ అల్లరులు మిల్లులకే వర్తించినవా లేక డిజిటలను ఉన్నవా? మిల్లులు లేని ప్రదేశములకు గూడ మదరాసు సగర ప్రాంతములయందు అల్లరులు న్యాయించినవి. వెల్లింగ్డ ప్రభువు మిల్లుప్రజలే ఉత్తరవాదులని వ్యక్తీకరించుచున్నాడు. నిజముగ వెల్లింగ్డ ప్రభువు వివేకము, న్యాయబుద్ధి రాజకీయ పరిజ్ఞానము వీక్షిత గర్జన వాదన మిల్లు యధికారులు మిల్లు కూలీలను పనిలో జేర్చుకొనవలయు జేయవలయును కాని ఆయన అది చేయడు. కార్మికనాయకులను పిలిపించి వెల్లింగ్డ ప్రభువు చేసిన ఆదర్శగర్భ్యము. అసహాయముగ కార్మికులను వెల్లింగ్డ ప్రభువు చెప్పగొట్టిరి. ఇది చాల గొప్పతప్ప. యజమానులకును కూలీలకును వైరము పెరిగిపోయినది. వీరిగ్రుచ్చుటకు ఏకమైత్యమును కలుగ జేయుటకు ఈ ప్రభుత్వమువారు చెట్టి ప్రయత్నములు చేయలేదు. కార్మికశాఖ నిర్లక్ష్యము, నిష్ప్రయోజనము. కార్మిక ఆదిద్రావిడులను ఒకేకాఖవారి స్వాధీనము జేయుట తప్పు. ఆదిద్రావిడుల లాభమును జూచు కార్మిక శాఖ వారు కార్మికుల జైమము సరయుట కల్గి. కార్మికులు ఒకకాఖవారి హస్తగతము చేయవలయును. ఆదిద్రావిడుల జైమము ఇంకొకరిస్వాధీనము చేయవలయును. ఆదిద్రావిడులయెడల మాకెవరిని జేయములేదు. మారు అట్టి ఆదిద్రావిడులకు ముక్కుపెట్టుచు మేముకొనుటలేదు. నేను ఆదిద్రావిడులకై ఎంతయో శ్రమపడితిని నేటికిని శ్రమపడుచున్నాను. ఆదిద్రావిడులను ఆదరించి మనసోదరులుగ జూచుకొనువని ప్రాంతపులను గోరుచున్నాను. మనము సంఘభావముతో నున్న సర్వాధికారము స్వరాజ్యమునను ఆతిశయోక్తి చేయుచున్నది. నిజముగ స్వాధీనత్వములు వీరుగానే నిజమైన భారతీయులై న వికాస మత్యముతో ప్రవర్తించుచు. గాంధీమహాత్ముడు నిర్ణయించిన కాలమునకు మిగుల వికాసత్యముతోనుంటిరేని స్వరాజ్యమును సాధించగలరు. ఆ మహాత్ముడు వైరసంఘాతుడు. ఆయనను తెలిసికొనుట అల్పజ్ఞులగుచు నునకు కష్టము. ఆయనాజ్ఞను రహస్యహిందీ వికాసత్యముతో మెలిగి దౌర్జన్యరాహిత్యముగ ప్రవర్తించు. అహింసాతత్వమున నాను అపరిమితనిశ్చయము గలదు. సామ్యమైనంతవరకు గాంధీజీ చెప్పిన భావమునుగ్రహించి ప్రవర్తించిరేని ఆధ్యాత్మికశక్తివీరు గలుగును. కార్మికశాఖవారును, ప్రభుత్వమువారును శాంతి సక్రమస్థితిని స్థాపించలేనందులకు ఎంతయు ఉత్తరవాదులు వెల్లింగ్డ ప్రభువు నకు రాజకార్య నిర్లక్ష్యానికై పూర్ణము. ఇక సెంట్రమల్ము ఆయన ఈరాష్ట్రమున నుండరాదు. ప్రత్యేకముగ ఒకకాఖిని ఆదరించుప్రయత్నము అభివృద్ధిపొందదు. భారతపుణ్యభూమియందు దట్టి ప్రయత్నములను జేయరాదు. మనకు జాతీయప్రభుత్వము కావలయును. త్యాగరావు చెట్టిగారు వెల్లింగ్డ ప్రభుత్వతోను కలియుటచే వెల్లింగ్డ ప్రభువు చెట్టిగారికంటె బలశక్తుడాయెను. సామ్యత్యున

కును భారతీయునకును పాత్రు ఇతడిపాత్రకును మట్టిపాత్రకును సంయోగము కూర్చుటవంటిది.

ద్వంద్వప్రభుత్వము

నందు మంత్రిమండలిపాలనము భగ్గుమాయెను. ఎందులకు కోటగాకుండెను. నిర్లక్ష్యము. నిష్ప్రయోజనము. ఇకముందు గూడ అట్లే జరుగింపును. మీరే మాదగలరు. ఈసంగతిని బ్రాహ్మజేవరసోదరులారా! మీరే మాదగలరు. మంత్రి కర్తవ్యము ప్రభుత్వమువారు తాము చెప్పినదానిని చేయునటుల జేయవలయును. అంగులకే సంస్కరణ జట్టును ప్రసాదించుటలేదు. బ్రాహ్మజేవరసోదరులారా! ఏవో ఉద్యోగములు నీరు లభించుచున్నవని సంతరించి మోసపోతుడు. బ్రాహ్మణులు ఆధ్యాత్మిక చింతాపరులై ప్రవర్తించెదరు. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మజేవర సమస్యను చంపుకొనును. తేనున్న జాతీయనిగ్రాణమునకు భంగము గల్గును. ద్రావిడులు విడిపోయి యుండిరి. వికాసత్యములేదు. అందుచేతనే వెనుకబడియున్నారు. ప్రజల కోర్కెలను ప్రభుత్వమువారు మన్నించలేదు. మంత్రి కర్మమును తీవ్రముగ ఖండించుచున్నాడను. నిస్సందేహముగ ఖండించెదను. ఈ మంత్రికర్మముకంటె నిష్ప్రయోజనము, నిర్లక్ష్యమైన మంత్రికర్మము వేరొకటియుండదు. నిజముగ ముక్తి కావలయునేని వికాసత్యముతోనుండుడు. స్వరాజ్యము, జాతీయనిగ్రాణము గావలయునేని మహాత్ముని సందేశమును శిరసావహించి సంఘభావముతో ప్రవర్తించు. అధ్యక్షునకు నందనములతో సభ ముగిసెను.

భారత విప్లవ సమాచరములు

ఒక సంవత్సరమునకు వివరముగా జాబితా	
వ్రాయుటకు	రు. 2-8-0
సామయికముగ జీవితచరిత్రము వివరము	
గా రుభ్యాగ్రములతో వ్రాయుటకు	రు. 3-8-0
సంతానశక్తి, ఆయుర్దాహభయము భన	
బుణవిషయములు వివరము ఒకభావము	
వ్రాయుటకు	రు. 2-8-0
5 సంవత్సరములు జాతకము గావ్యభావములలో	
సామ్యోత్పత్తికోటియయ గ్రంథమునితము	రు. 5-4-0
విజ్ఞానంధము	రు. 0-8-0
(864-3123) వి. వి. ఆర్. శర్మ, కాకినాడ.	

పాత్యపు వెంకటాచల వండి సుల ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాపథమును కోటామయవార

కస్తూరి మాత్రలవలె

సర్వోత్తమగుణకారియగు శిష్యానుభవము వేరొకటి లేదని ధారాళముగా నిర్వచించుట ఏదైనా ఆశ్చర్యకరమైనదే గట్టచు చేరలేదు గావున అపుడు పుట్టిన శిష్యులు ముగిసికొని వృద్ధులమన ప్రతిఒక్కరూను సంభావములేక నీవించకన్మును. ఈ మాత్రము 2 నుండి 5 కరకు తాంబూలముతో గాని లేక నట్టి నోటిలోగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు వచ్చిన ఎడల మందము అజీర్ణము మలబద్ధము చలి జ్వరము జ్వరము కులేయోజ్యోము శీతము వాతము దగ్గు, పడితము వరముల నొప్పి బల

సీతల ఇంపు ఎంబా షేరు కలగా మున్నగు ఇంకా అనేక వ్యాధులను నిర్గరకు గానినాగును. జబ్బు లిగిన శర శుభయోగించిన తక్షణమే గుణ మిచ్చును. ఒకేపోటు కూర్చుండ వలసిన గుణస్థాయి వ్యాపారస్థులు ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు ఘోషాస్త్రీలు కూడ ఈ మాత్రలను నేనించి గుణమును పొగడుచున్నాను. 250 మాత్రలు గల సీసా 1-5 తెలరు 0.40 ఒక సీసామొదలు 6 సీసాల వరకు సాప్తేజ 0.40 ఒకేసా 6 సీసాలను తెప్పించిన పాస్తేజతో రు. 1-8-0 12 సీసాలు " " 2-18-0 25 సీసాలు " " 5-8-0 అన్ని దుకాణములందు దొరకును శ్రీ శ్రీతారాఘవ వైద్యశాల (301-594) మైసూరు రెంటి విలాసము - పండిట్ మైసూరు.

మిల్లు కలవరము

(1)

గవర్నరుకు విన్నపము

అల్లరి శాంతించు ఉపాయములు

హిందు మహమ్మదీయుల భావమును వ్యక్తీకరించుట

కనివారమునాడు స్థితి బాగుపడెను. ఆనాడేమూలము నలుకడి లేకుండనుండెను.

శుక్రవారము ఉదయము 9 గంటలకు ఆదిద్రావిడులును, హిందువులును పరస్పరవాదములలో భాజావీధిలో మూగిరి. పదినేల పైకర్తలు వేబుగోరాలనాయకు, బాగోగార్లు కదిలో వచ్చి అల్లరిలేకుండ చేసిరి. వారధయలకు రాజీ కుదిర్చి మెల్లగ నెవరి లేన్నున వారిని పంపించివేసిరి.

సాయంకాలము రెండువోట్ల కొట్టుకొనినట్లు తెలిసెను. 9 గంటలకు వార్తాయను ఆదిద్రావిడిని పెరంబూరులో పట్టుకొని కొట్టిరి. ఆతనికి దెబ్బలు తగిలెను. తక్కువ అర్జును అనే వారు కొట్టినాడు. 4 గంటలకు గెవేరీ పోలీసు స్టేషనుదగ్గర జాబక్ష్మను అనే హిందువుని పట్టుకొని కొట్టిరి. కొట్టి బట్ట తెచ్చుకొనిపోయిరి. పోలీసువారు విచారణ చేయుచున్నారు.

అల్లరి ఇప్పుడు పెరంబూరులోపోయి వెవేరీలో మూర్తి భంగించెట్లున్నది. వెవేరీలో సాతకాలం కట్టిపెట్టిరి. గ్లోబునాటకాలలో ప్రదర్శనములు జరుపుటలేదు.

సాక్ష్య విచారణ.

కుపాకలు కాల్యుటవలన చనిపోయినవారి విషయమై జనుచున్న విచారణలో లేబరు కమిషనరు మోయరుగారిట్లు సాక్ష్యమిచ్చిరి:- పెరంబూరులో చాల గోలగున్నదని నాకుకలు దువచ్చెను. నేను బయలుదేరిపోతిని. స్ట్రావాను, బారక్కుగోడ్డుల జూవోలపడేశమునకు వెళ్లితిని. అక్కడ ఎంతో మాకచేరెను. నేను అక్కడ అగితిని. నాకు మొదట జగదీశఅయ్యరు కనిపించెను. ఆతడు గోడ్డుమీద నుండెను. నేను చాచెను, ఇన పైకర్తరు హంకినునను గార్లను కూడ చూచిరి. పెద్ద గోడ గోళము బరిగినదనియు, పోలీసువారు కుపాకలు కాల్యుటలకి వచ్చెననియు జగదీశఅయ్యరు నాకు చెప్పెను. మాకలో ఆది ద్రావిడులు బుచ్చుట్టులేదు. మాకలో కర్రలు కత్తులున్నట్లులేదు. నేనంతవేరీగ మాడలేదు. అందుచేత కర్రలున్నవో లేనో రూఢికచెప్పలేను. పెద్దగోలగ నుండుటచే ఏమి వినిపించుకుండెను. సరే నేను బండిమెక్కి కొంచెము దూరము పోతిని. బండిమీద రాళ్ళవర్షము కురిసెను.

పోలీసు అసిస్టెంటు కమిషనరు జగదీశఅయ్యరు గారిట్లు సాక్ష్యములలో తెలిపిరి:- అల్లరిగ గున్నదని తెలిసి నేను బయలుదేరి పోతిని. స్ట్రావాను గోడ్డులో జనము మూగెను. నేను బండివాసితిరిగితిని. దగ్గరకువారు, రెండువందలమందివచ్చి యిట్లనిచెప్పిరి: "మీరాన్ను ప్రదుకూడ ఇట్టిపనులు చేయనిస్తారా? అని చెప్పకొనిరి. సరే! ఏమి జరిగినదని చెనంటిని. నిహ్మరణముగను అన్యాయముగను కుపాకలలో జనమును కాలివేసిరి. అని చెప్పకొనిరి. నాకేమి వివరములు తెలియనని చెప్పి విచారణ చేయించెదనని చెప్పితిని. సాక్ష్యంట్లు మున్నగువారు ఆది ద్రావిడులపక్షము చేరిరి. ఆ పక్ష కొనిరి. పోలీసు వారు తిన్న 7 నడుచు కోక పోతే కమిషనరుకు తెలుపుమని చెప్పితిని. పోలీసువారు ఆదిద్రావిడులలో చేరి రసమాట విన్నదిమొదలు నేను సంగతిని కనుక్కనుటకు సారంభించితిని. నేను ఇ. ఎస్. అయ్యరు, బారిస్టరు గణపతి గార్లలో బాపాయి కాలిని మాటలాడితిని. సత్యము కనుక్కొని అందుకు కారకులైన వారిని శిక్షించుట కిట్లు చేసితిని. వారేమియు రూఢిక చెప్పలేకపోయిరి. మాకలోని కొందరిట్లు చెప్పిరి. "ఇతనిలో మాటలాడిన ప్రయోజనమేమి? గవర్నరుమెంటువారి దెబ్బలనుచున్నాడు. ఆదిద్రావిడులకు తోడ్పడుచున్నాడు" ఆమాట అనుటకు పూర్వము నేను వారిలో నిట్లు చెప్పమంటిని. "మీకేమైన ఇబ్బందియున్నవో మీలో 10, 12 మందితో చెప్పి పంపించండి. మీరు చెప్పిపోండి" నేను ఆదిద్రావిడులకు పదార్థు చేయుమంటిని ఏ న్ని తరువాత నిట్లు తెలిపితిని. "మీకు నాయకును నమ్మకము లేనివో మీరు నాదగ్గరకు వచ్చి చెప్పకొనుటవలన ప్రయోజన మేమిటి?" దానిమీద ఒకరిట్లు చెప్పిరి. "కుపాకలు కాల్యుటంత సులభ మగుకొనుట. మేము ప్రాణమునకు ప్రాణము పుచ్చుకొందుము" లేనిపోనిమాటలు లెందుకు. వ్యవహారమును విచారించెదమని చెప్పితిని.

తరువాత మరొకరిని కూడ విచారించిరి. అంతటితో విచారణ ముగిసెను.

గవర్నరుకు విన్నపము.

విల్లింగ్డను ప్రభుత్వగారికి క్రింది విన్నపమును పంపించిరి:- మేము కొందరును ఆదివారము ఉదయము 8 గంటలకు — సర్ పి. ర్యాగ రాయ చెట్టి. వి. మ. ల్లుఖ ముమలియారు, ఎస్. వి. రామస్వామి మొదలియారు, మున్నగువారు— మిల్లుప్రాంతమందలి కొందరు హిందువులను మహమ్మదీయులను, లేబరుయూనియను ప్రతినిధులను కొందరిని రిప్పమందరము దగ్గరకు కలిసి మాటలాడితిమి. ప్రస్తుతవిషయమును వారితో మాటలాడితిమి. అల్లరిని శాంతింపజేయుటకు మార్గములను కనుగొనుటకు మాటలాడితిమి. అక్కడేవా రెన్నో చెప్పకొనిరి. వారు చెప్పకొన్న సంగతులను బట్టిచూడగా వారికిపోలీసు తాతేవారి ఉద్యోగులమీద నమ్మకము పోయినదనియు, ఆదిద్రావిడులకు పోలీసువారు తోడ్పడుదురను నమ్మకముండుటచేవారు కలహమునకుదిగిరియు వారివమ్మక మైనట్లునతోచెను. మేము వారితో చాలసేపు మాటలాడి, నిరంతరము అల్లరిచేయుట వలన కలిగే ముప్పును తెలిపితిమి. ప్రజలు శాంతముగ నుండవలసివదని చెప్పట నాయకునికి విధియైన మనికూడ తెలిపితిమి. ఆదిద్రావిడు లేమిచెప్పుదురోయని మేము సాయంకాలము పోయి వారితో మాటలాడితిమి. భావోబహుద్వర మహమ్మదు బజబల్లా సాహెబుగారుకూడ మాతోవచ్చిరి. గోడ్డుమీద హిందువులు, మహమ్మదీయులు మూగియుండిరి. ఆదిద్రావిడ పురుషులు, స్త్రీలు, పిల్లలు గండ్ర గోళము గ పడు గత్తుచుండిరి. మేము చెల్లనప్పటి స్వామి దేశికానందుడును, చాలమంది పంచములును కనిపించిరి. హిందువులు వారిని కొట్టిరి కొందరు చెప్పకొనిరి. అప్పుడే దెబ్బతగిలినదని ఒకడు కొట్టుకొనిన ప్రతినిధుమించెను. మేము కట్టుబిప్పించికూడ చూచితిమి. చూడగా ఆదిద్రావిడ పోలీసులయని తేలెను. కట్టుకట్టిన గుడ్డమీద కత్తు చురక లేమియు లేవు. మరియొకడు కూడ తనకోసం దెబ్బలు తగిలెనని మాపించెను. ఏదో రాళ్ళగుట్టమీద పడుటవలన అదెబ్బలు తగిలియుండుగాని ఒకరుకొట్టితే తగిరినట్లు కనుపించలేదు.

మేము తిరిగి వచ్చుచుండ నొకపంచముడు పెద్దకర్రపట్టుకొనియుండెను. రెండుకత్తులకూడ నుండెను.

ప్రతియంత్రాలదగ్గర కొందరు పంచములు, కర్రలతో నుండిరి. మమ్మునుచూచి కర్రలతో పోలములలోనికి పోయిరి.

స్లాటరుచానులో కత్తులు కనుపడినవని మాకుఉదయమున తెలిసెను. మాకు వారిని చూపించగలవా యని మేము పోలీసు స్టేషనులోనున్న పదినేలపైకర్తరును అడిగితిమి. స్టేషనులో కత్తులు లేవని ఆతడు చెప్పెను. అప్పుడుఇద్దరు ఆదిద్రావిడులను పట్టుకొని కలిముల్లాసాహెబుగారు తీసికొనివచ్చిరి. గుడిచెట్టి పల్లెలోని మాటలు అల్లరిచేయగా మొకగాళ్ళో నిద్రించి పట్టుకొని వచ్చినట్లు మాకు తెలిసెను. మేము పోవుచుండ హిందువులు మహమ్మదీయులువచ్చి మాతో చెప్పకొనిరి. గుడిచెట్టిపల్లెలోని పంచములు తరుముకొని వచ్చి ఇండ్లమీది పెంకులు తీసివేసి, కొట్టజోయిరిని చెప్పకొనిరి. వారు చాల భయముతోనుండిరి. వారు దీనముగ నుండిరి. ఈప్రభుత్వములో తమకేమి రక్షణలేకుండ నున్నదని చెప్పిరి. తమ్ము నితరులు పట్టుకొని కొట్టినప్పటిని, గవర్నరుమెంటు వారు, లేబరు కమిషనరు ఆదిద్రావిడుల యంత్రకాలాధికారుల ప్రక్కనే యున్నారని చెప్పిరి. భక్తవత్సలనాయకుగారు మోటారులో బయలుదేరి ప్రజలను శాంతముగ నుండు మని చెప్పెను. దుకాణము లన్నిటిని మూసికొనిరి. పంచములు ప్రజలను తరుముకొని వచ్చుచుండిరిని వారు చెప్పకొనిరి. దుకాణములను దోచుకొందురేమో యని భయమున్నట్లు వారు చెప్పిరి. రాళ్ళువర్షమవ్వకుండు దెబ్బలు మున్నగు నవి తగులునని కట్టిపెట్టి మని చెప్పిరి.

ఏధలలో మేముచూచినవారిలో కొందరు మహమ్మదీయులు కూడగలరు. వారో వారిబంధువులలో నేనలో పనిచేసియుండిరి. వారు అంతశాంతముగ నెట్లుండ గలిగిరో ఆకర్షణముగ నున్నది.

యంత్రకాలలో కత్తులను చేసియిచ్చుచున్నారని చెప్పకొనుచున్నారు. మేముచూచినది విన్నదానిని బలపరచుచున్నా! ఆదిద్రావిడు లాకత్తుల నుపయోగించుచున్నారని చెప్పకొనుచున్నారు. ప్రజలు భీతచిత్తులైపోయినారు. ఒకచోటనే కాద ఇది అన్నిచోట్లను.

మేము పులియనుతోవు, వ్యాసరప్పాచి, పెరంబూరు ఘోలలోని ముఖ్యులలో మాటలాడితిమి. వారు చెప్పినది మేము చూచినదిబట్టి చూడ కిందివిషయములు తెలుచున్నది:-

(1) పోలీసువారి నిమ్మకపాతమునందు హిందువులకు మహమ్మదీయులకు నమ్మకము పోయినది.

(2) ఇనపైకర్తరు హంకిన్నను అనిన బొత్తిగ నమ్మకము లేకుండెను.

(3) స్వామి దేశికానందుమున్నగువారిద్వారా ఆకట్టెంటులేబరు కమిషనరు, సుందరాచార్యులవారు ఆదిద్రావిడలను, హిందువుల మీదికిని, మహమ్మదీయుల మీదికిని కొల్పిరిని వారు నమ్ముచుండిరి.

(4) ఆదిద్రావిడులే రెండవ పక్షమువారికంటె కలహమునకు కాలదువ్వచున్నారు.

ఆది ద్రావిడులకు భోజన ముచితముగా పెట్టించుచున్నారు. కొంపలు తగుల పెట్టుకొనిన మంచి యిండ్లను కట్టించి యిచ్చెదరు కదాయ నియు తిండి ఉచితముగ పెట్టెతురు కదాయని వారియిండ్లు వారే తగులపెట్టుకొనుచుండిరి. పూర్వపు స్థితికంటె ఈస్థితియే బాగున్నదట. హిందువులు మహమ్మదీయులకు నిరాశ కలుగుచున్నది. ఆదిద్రావిడులు పనితానికి చేరి గనుక యంత్రకాలలవారిద్వారా ప్రభుత్వము మున్నగువారికి మద్దతుగనున్నారను నమ్మకము కలిగినది. ఆదిద్రావిడులుచేసిన తప్పులను మాడనట్లు ఊరకొనుచున్నారను నమ్మకము కలిగెను. ఆదిద్రావిడులేమి చేయుదురోయని భయము చేయుచున్నది. పోలీసువారితోగాని మేస్ట్రీలతోగాని చెప్పకొనిన ప్రయోజనము కలుగదనినమ్మిరి.

వారిలోచాలమంది నైసికోద్యోగములుచేసి పంచములు చుక్కొన్నవారున్నారు. సులేదారులున్నారు. మావేలిదారులున్నారు. వారికి అధికారంల నిమ్మకపాతమునందు సంతయమును లేమకున్నకష్టములు నివారణకావని నిరాశయు చెంది నప్పడును అల్లరులు జరుగుటకు ఆసన్నమందును.

పెరంబూరు, పులియనుతోవులలో ఆపరాధపు పోలీసును పెట్టి ఇండ్లయజమానులదగ్గర పన్ను పనులుచేయుట నిరపరాధులను శిక్షించి ఆపరాధులను విడిచిపెట్టెట్లుగును. ఇంట్లన్న వారు చాలమంది హిందువులు మహమ్మదీయులునైయున్నారు. ఉధ్యయలలో హిందవులు మహమ్మదీయులే యెక్కువనిరుకరాధులుగ నున్నారు. ఆదిద్రావిడుల ఇండ్లు అంత యెక్కువ ఖరీదైనవికావు. ఇన్నిదవి, ఖరీదేమియు చేయవు. అందుచేత పన్ను యాచకు హిందువుల మహమ్మదీయుల ఇండ్లపైపడును. పంచములకు పన్నుండదు. పన్ను యిచ్చుకొనేవారేగాక పట్టణములోని చాలమంది దానిని కంటిగించుకొందురు. ఇట్లు పన్నుకట్టుటచూచి తక్కినవారు వారియందు అభిమానముతో పనులు మానకొనవచ్చును. అట్లు పనులు మానుటచే కార్యరేపనువారికి నష్టము కలిగి పట్టణపు ఆరోగ్యము చెడిపోవును.

కావున మేము క్రింది ఉపాయములను సూచించుచుంటిమి.

- (1) ఉచితముగ భోజనము పెట్టెపద్ధతిని మార్పించవలెను.
- (2) ఇనపైకర్తరు హంకిన్ననును వెంటనే బదిలీచేయుచు వలెను. పోలీసులో చాలమందికి తాళగా ఇతరులను పెట్టవలెను.
- (3) సుందరాచార్యులవారినికూడ బదిలీ చేయవలెను.
- (4) తప్పుచేసిన వారెవరైనను శిక్షించుటకు రని ప్రకటించవలెను.

(5) ఆదిద్రావిడులను అల్లరి జరిగిన ప్రాంతములో నొకచోటగాని, దగ్గరదగ్గరకాని ఉండనియ్యకూడదు. వారి శిరములను చెన్నపురికి ఆవల పెట్టించవలెను. కూనూరు, విల్లివాకము, అంబత్తూరు, అడడి, ఎమ్మూరు, మున్నగుస్థలములకు పంపించివేయవలెను. వారిని రైలులో పనికి తీసికొనిరావచ్చును. అప్పుడు వారిని పోలీసుకాపలాలో పెట్టి తీసికొని రావలసిన అగత్య ముండనేరదు.

(6) స్వామి దేశికానందుతోనున్న సంబంధమును మార్పించి వేయవలెను. అతనికి గవర్నరు మెంటువారు డబ్బియ్యకూడదు.

మేము మాటల భీతిములో నుండగా సుందరాచార్యులవారు అనేక అక్కడకు వచ్చివారా యని మేము దేశికానందునడిగితిమి. రెండుమాడుకోసాలనుండి వచ్చుట లేదని మాకు చెప్పిరి. తరువాత మేము మదురయి పిళ్లగారిలో మాటలాడితిమి. అడదయము 9 గంటలకు ఎం. పి. రాజా, సుందరాచార్యులవారును, పెరంబూరులో నుండిరిని ర

అంధ్ర మండలములు

కల్లు పాటలు

సాలకొండ తాలూకా పాటలు 1వ తేదీన జరిగినవి. దాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యముగారు మున్నగువారు వెళ్లిరి. తాసిల్దార్ పాటలను జరిపిరి. మూడు దుకాణములకు పాటలు జరిగినవి. కాని వారిలో యిద్దరు మరల గద్దపనేమకొనిరి. అనాడు సాయంకాలము గొప్పసభ జరిగినది. దాక్టరుగారు రుద్రవనించిరి.

తిలక స్వరాజ్యనిధి

తిలకనిధికి వసూలైన మొత్తముల వివరము అనకాపల్లి 116 రూపాయలు, చోడవరము 220. మూడుగుల 120, విజయనగరము 1100 రూపాయలకు ప్రత్యేకముగ కొంత సామ్యముబడెను. సరసీపట్నము సాలకొండలో గూడ విశేషములను తగిలించెడిరి. దాక్టరుగారు 3వ తేదీన రాజవంశికి వెళ్లిరి.

సార్వత్రికము పాటలు 8వ తేదీన సాల్వపుర్యగులు పాటగాండ్రను రహస్యముగా బండిలో తీసికొనివచ్చి కొంత ధాన్యమునుగూడ మాపిరి గాని ఆపాటగాండ్రకు బోధించుట కెటుల నోఅసహాయవాదులకు వీలుచిక్కుటచే వారు బోధించిరి. పాటగాండ్రందరును సాడుతుండ వెళ్లిపోయిరి.

విశాఖపట్టణము జిల్లా పాటలు

రెండవసారి పాటలు 25వ తేదీనుండి ప్రారంభమయ్యెను. దివిజనలు అక్కినరు కుప్పసామయ్యల గారు చిత్రచర్యలను ప్రారంభించిరి. ఒకవంట పాటలని తెలుపుట మరియుకవితాజరుపుట సరిగా సంగతి చెప్పకపోవుట ఒకతేదీన తెలుపుట మరియుకతేదీన జరుపుట విజయనగరము తాలూకాలో 21 దుకాణములున్నవి. 8 దుకాణములను పాడిరి. మూడుదుకాణములవారు మరల గద్దపనేమకొనిరి. ఆ తేదీ ము రద్దు చేయబడినది. అక్కినరు సర్కారులులో మరల పాటలనుజరుపు ప్రయత్నించెను. చిత్రపురపల్లి, యాచెర్ల, సంచారములలో పాటలు జరుగునని తెలిపిరి. అచోట్లకన్నిటికిని వెళ్లితిమి.పోలీసువారుగూడ మావలెనే మానపోయినవచ్చిరి. 1వ తేదీన యాచెర్ల సాల్వపుర్యగులు కొంత మంది తీసికొనివచ్చిరి. ఆగ్రామమున 15 గుడికలై లేవు. అది గంజాంజిల్లా సరిహద్దులో నున్నది. గల్లపల్లియైన రాజా అంకితం జగ్గరావుగారి నవుకరులే అయిందలై నున్నారు. అచటికి వెళ్లుట ప్రజలకు చాల యిబ్బందిగా నుండెను. రాజాగారి టిఫిన్లనే నడిపిపోయిరి. వారి ఆస్తి కొద్ది ఆఫ్ పార్సీవారి క్రిందనున్నది గాన అస్తి లెక్కను వ్రాయుటకు దివిజనలు అక్కినరు అచటికి వచ్చి ఆసందుపాటిని రాజాగారి మందిరమున కల్లు పాటలను జరిపెను. ఆసంగతి ఎరిగినతెలుపలేదు. అనాడుదయమునుండియు సాల్వపుర్యగుల ధరావతులను పుచ్చుకొనెను. పాటగాండ్రకు నోటిమాటతో వాదనములు జేసిరి. రాజాగారి మేనేజరు అడిగిం సుబ్బారావుగారును రాజాగారి నౌకరులను సాల్వ పుర్యగులను ప్రజలను ప్రోత్సహింపవలె. 11 గంటలకు దివిజనలు అక్కినరువచ్చి గుమ్మమున కడ్డముగా నిలుచుడి యిరురులులానికవచ్చిన తీరించెదరు. పాటగాండ్రు మాత్రమే రావలెనని చెప్పెను. భాస్కరరావు మందరరావుగార్లు మాత్రములోనికిపోక మానవనిరి. కొనాడ వారావ సాల్వపుర్యులను స్వేచ్ఛరు కంకరయ్యలగారు దౌర్జన్యముచేసిరి. ప్రజలు చాలకొంతిని చూసిరి. పిమ్మట హులలోకి వచ్చుట కుద్యోగులూపకొనిరి. కాని అచట మరల నిరోధింపకాచిరి. బయట తాళమువేసిరి. సాల్వపుర్యులకు లాగుకేటలో పిస్తోలును బాము కొనెనని తెలిసినది. ఈసారిని పట్టుకొనే యుంచిరి. మేములోనికి వెళ్ళగా సాల్వపుర్యగులు మొదలగువారు మమ్మకొట్టిరి. భాస్కరరావుగారికి కొద్దిదెబ్బలుతగిలెను. కొంతనేపటి మర

ని చెప్పెను. మందరరావులవార కక్కడ నున్నచో 25కాండులవారిందుకు లేదని చెప్పవలెనని నిన్న సాయంకాలము పల్లముల చేయుట ప్రాధానియము యుత్తించిరట. పనిలేకుండ సాల్వపుర్యులవారిని మళ్ళిపనిలో పెట్టుకొనుటయు యుత్తర సాల్వపుర్యులను ప్రోత్సహించుటచే అల్లరులు తీరిపోవును. పోలీస్ అట్టు చేసినను ఉధృయలకును సద్భావముకలిగి పొందువులు, మహమ్మదీయులు ఆధివాదియులు సభ్యముగ నుండుటకు కొంతకాలము ప్రయత్నిండు. గావున వారి సభ్యులకు నేరుపరును టవనము.

పి. త్యాగరాజుచెట్టి, టి.కేశవచెట్టి, ఉస్మాన్, రామమొదలయారు, సి. వడివేం, మమ్మిఖా మొదలయారు.

ల మమ్మి రానిచ్చిరి. బయటనున్నవారికి కిటికలకుండా దబ్బునిచ్చి వారిని లోపలికి తీసికొనివచ్చుట మున్నగు చిత్రములు చేసిరి. అడిగిం సుబ్బారావుగారు మహాపీఠాధి పీఠదయ్యెను. ఆ తేదీ ప్రోత్సాహమున రాజాగారి నౌకరు కేతు మున్నేను 6 దుకాణములను యిద్దరు గ్రామముననులు రెండు దుకాణములను మరి కొన్నిటికిని గంజాం జిల్లావారును పాడిరి. మొత్తము సేలకు 58 గుట్టినది నిరుకు 1500. ఏండ్ల దామాసా 628. ప్రభుత్వప్రతిష్ఠాగారి కిక్కిపోయినది. ఎన్నితంటాలు పడినను జరిగిన దిరితయే. ప్రభుత్వము వారనుమరించిన తానేపాడెదనని దీవిజనలు అక్కినరు చెప్పెను. రాజాగారుపోయి సేలలోజూలైన కాకుండానే రాజాగారి మేడలో కల్లుపాటలు పాడించినారు. ఎంతటివ్యవస్థ అని లెతులందరును చాల విచారింపిరి. ఈపాటలు ఆక్రమ నుగుటచే కొట్టివేసెద రమకొనుచున్నారు.

భద్రపట్టణము.

నాచెర్లనుండి పొందూరు వెళ్లితిమి. పొందూరు భద్రపట్టణము చాల ప్రసిద్ధికెక్కినది. అచట మంచి భద్రమనాలు వడకెదరు. మంచిపట్టు నేసెదరు అటునుండి శ్రీకాకులము వెళ్లితిమి. అచట ప్రకృతమయిన పట్టుకాలు భద్రపట్టణపుర్యులకు మున్నగున్నారు. మేము పరిశీలించగా కొన్నిటిలో విశేషములును కొన్నిటిలో యిండియా మిల్లు నూలును కలితీ కనపడినది. బయటి దళారు తిట్టి కలితీపట్టులను నేయుడని చెప్పి నేరగాండ్రకు అడ్డానుల నిచ్చిరి తెలిసినది ఈకలితీ లేకుండ చేయుటకు విశాఖపట్టణము కాలగ్రెసు సంఘమువారు ప్రయత్నించున్నారు. అందుకొరకు వారు ముఖ్యులములకు వెళ్ళి నున్నారు.

బళ్ళారిమండల సమస్య.

ఈ సమస్యను పరిష్కరించుటకు కాలగ్రెసు స్థాయిసంఘముచే నియమింపబడిన సభ్యులు ఎన్. సి. కల్పర, కాపాల్లి కాదప్ప కొండా వేంకటపుయ్య, హరిసర్వోత్తమరావుగార్లు 4వ తేదీ వుదయమున బళ్ళారికివచ్చిరి. స్వేచ్ఛనాద్య వాకి ఘనమగు స్వాగత మియ్యబడెను. వారిని పూర్యులతో తీసికొని వెళ్లిరి. అనాడుమధ్యాహ్నము 3 గంటలకు వారు రహస్యముగావచ్చి నలిపిరి. సాయంకాలము వాటివిలాస వాటకలలో బహిరంగసభ జరుపబడెను. కొబాలికి గారధ్యక్షుల వహించిరి. వెక్కువేలమంది ఆసభకువచ్చిరి. స్వరాజ్యప్రాప్తికి దౌర్జన్యరాహిత్యము ముఖ్యతము. 100 ఏండ్లకు వైగా మనము ప్రభుత్వమునకు సహాయముచేయుచుండిమి. నేటికిసహాయము మాత్రమే దాని నుండి ఆసహాయము బయటదీసినది కల్పరగారాంగభావలో నుడివిరి. స్వదీక్షినియమును విశేషపట్టు బహిష్కరణమును ముఖ్యముగా నుండిన గాని ఆ సహాయోద్యమము నెరవేరదని వేంకటపుయ్య గారాంధ్రమున నుడివిరి. ప్రజలు దౌర్జన్యవిరహితమగు ఆసహాయోద్యమమును బూని యొకమత్యముతో నిరంకుశాధిపత్యము నెమ్మొనవలెనని అధ్యక్షుడు కన్నడభాషయందు నుడివెను. బళ్ళారి న్యాయవాదులలో ప్రముఖుడగు డి. హెచ్. రంగారావుగారు న్యాయవాది వృత్తిని మానిరినని సభలోతెలిపెను. రాత్రి 8 గంటలకు జయజయధ్వనులు వెలగ సభను చాలించిరి. సంఘమువారి రహస్యాలోచన మింకను కొంతకాలమునకును జరుగును. బహిరంగసభలను జరుగుచుండును.

మహాత్ముడు కలకత్తాకు వెళ్లుట

4వ తేదీన మహాత్ముడు మహాత్మ్యవారి, అడ సోవాని గార్లుమున్నగువానుబాసానుండికలకత్తాచేరిరి. ప్రజలయొత్తిడిని తేల్చించుకొనుటకు వారు కలకత్తాకు 8 మైళ్ళదూరమునున్న డెండంకంటోనుమొంట్ల స్టేషనులో దిగి హోటారుబండిలో చిత్రరంజన దాసుగారియింటికి పోయిరి. మహాత్ముడు కలకత్తాలో వారము దినములుండురు. మహాత్ముని రాకవలన విశేషపట్టు బహిష్కరణమును గూర్చిన యుత్సాహము మరల హెచ్చినది. 4వ తేదీన వలంటీరులు చాల క్రోధతో పనిచేసిరి. వారముదినములు గడువియ్యవలె నని దుకాణవారులు గోరిరి. అల్లరులేమియును జరుగలేదు. 4వ తేదీన జరిగినసభలో 5వ తేదీనుండి విశేషపట్టులను తాము తీసికొని రావని 3000 మంది స్పష్టము నిర్ణయించిరి.

ప్రస్తుతమునాయనకాలగ్రెసు

ఈసభ సమయమునెల్లూ కోనేపుర్యాప్టిస్టాగారి అధ్యక్షుల క్రింద జరియాలి జరుగును.

గ్రామోద్యోగులసభ

కృష్ణామండల గ్రామోద్యోగులసభ కొన్నిప్రయత్నకారణములవలన 8-9 తేదీలను కైకలూరులో జరుప వీలులేకుండపోయినది. మరల నెన్నడుజరుగునదియు ముందు తెలుపబడను.

వారావరణ నిధి

1921 సం. సెప్టెంబరు నెల 6-వ తేదీ మంగళవారము

జిల్లా ముఖ్య పరిశ్రమలు	జిల్లా ముఖ్య పరిశ్రమలు	జిల్లా ముఖ్య పరిశ్రమలు	జిల్లా ముఖ్య పరిశ్రమలు	జిల్లా ముఖ్య పరిశ్రమలు	జిల్లా ముఖ్య పరిశ్రమలు
జిల్లా ముఖ్య పరిశ్రమలు	జిల్లా ముఖ్య పరిశ్రమలు	జిల్లా ముఖ్య పరిశ్రమలు	జిల్లా ముఖ్య పరిశ్రమలు	జిల్లా ముఖ్య పరిశ్రమలు	జిల్లా ముఖ్య పరిశ్రమలు
గోదావరిపూరు	872	759	...	2252	57
కరావట్టపూరు	699	806	...	1160	1897
కాకినాడ	889	770	0.07	2257	978
బందరు	526	792	0.08	2490	0.87
గుంటూరు	547	772	...	1880	880
నెల్లూరు	574	791	...	952	982
చువ్రాపూరు	969	774	...	2877	828
పూడరాపూరు	874	711	0.08	1884	2116
ఆనంకల్లూరు	288	721	...	817	1689
బళ్ళారి	938	72	...	511	964
కర్నూలు	523	787	...	1155	682
కడప	564	768	...	2165	1676
తెలంగాణ	791	648	0.01	2130	1927
కోనంబట్లూరు	875	708	...	829	845
కల్లూరు	918	726	...	2548	1866
వీలము	921	719	...	8805	164

అంతటను వాయుభారము హెచ్చెను. కల్లూరుకములో ఒకచోట సరిగాను మిగిలినదేకములలో కొంచెముగాను హెచ్చెను. అన్నిప్రదేశములలోను మామూలుకంటె ఒకచోటైన గారత్తుకన్నబింబములో కొంచెముతక్కువ. ఉష్ణము తూర్పు తీరమున కొంచెము హెచ్చెను. మిగిలిన ప్రదేశములలో మొత్తముమీద మామూలేలేవు. పశ్చిమభాగమున మధ్యమెన్నము మామూలుగానే యుండెను. మిగిలిన ప్రదేశములలో మామూలుకంటె కొంచెము ఎక్కువ. పశ్చిమభాగములో కొన్ని ప్రాంతములలో మాత్రము కొంచెము తక్కువ. మలబారులోను దక్షిణమండలములలోను రాత్రి ఉష్ణము మామూలుగానే యుండెను మెసూరులోను కల్లూరుకములో కొన్ని ప్రాంతములలోను కొంచెము తక్కువ. తూర్పుతీరమున వాయువు సందార్భత కొంచెము తక్కువ. పశ్చిమతీరమున కొంచె మెక్కువ. ఇదిగ్రాదేశములలో మామూలుగానే యుండెను. అన్నిప్రదేశములలోను మేఘము లేవు. అగ్నేయప్రాంతమున మాత్రము టక మోతుగు గలవు. మెసూరులోను పశ్చిమతీరమునను వర్షము గలదు. సర్కారులలో నక్కడక్కడ కలదు.

వారావరణము చాగుగనే యుండెదమృత. ఎన్. ఆర్. యు. నపురూ. వారావరణ కార్యక్షణము.

కృష్ణాపుష్కరం వలంటీరులు

పిరు చెజవాడలో 18 గోబులనుండి యాత్రిక సేవను చేయుచున్నారు. 2వ తేదీ సాయంకాలము వారికిరెండు మూయబడెను. విజయనగరమునుండియు గోదావరి కృష్ణా గుంటూరు మండలమునుండియు చీరాల, పేరాల, రామనాడు, వైదరానాడు, బాపట్ల, కాళహస్తి, నెల్లూరుపట్టణములనుండియు పిరు వచ్చిరి. తెలుస్తేనులోను నదీతీరమునందును దేవాలయములలోను బహులలోను పట్టణమునందును సభ్యులలోను పిరు యాత్రికులకు విశేషమగు సేవచేసిరి. తప్పిపోయినప్పటిను 40 మంది తిరిగివచ్చుటకు మరల నగలలోగూడ సన్నగించిరి. యివమధ్య లక్ష్మీనరసింహంగారు వారికి తోటవిందుచేసిరి. అనాడు గంజుగూడెం తుమారరాజాగారు కృత్యతీతసహించిరి. దాక్టరు ఆనం టి లక్ష్మీ పతి, నోరి రామకృష్ణ, గాల్ల నారాయణరావు, విస్సంపల్లి వెంకటరత్నంగార్లును, వాణి గ్రంథాలయముద్రాకర్తలగారులును గాంధీ పరిశ్రమలయము వారును చాలసహాయము చేసిరి. కన్యకాపరమేశ్వరీశ్రమవారు వలంటీరుల కందరికి నువ్వులముగ భోజనముపాడు. పి. గానువాకిన చెజవాడ స్వరాజ్యసేవకసమితి సేవానాండర్లు 0-12-21 చావనగింగరావుగారు రెండువార్లసేపి. 4వతేదీ, (గోదావరి.)

మాపలాలు ప్రకటనలు.

చెన్నపురి ప్రభుత్వ ప్రకటనము

2వ తేదీని కొత్త విషయము లేవియును తెలియలేదు.

పోన్నాని 3వ తేదీ తంజివార్ల

3వ తేదీని మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు కచేరీలలో పని ప్రారంభమై జరుగుచుండగా పట్టణము వంకమండలి మాపలాలు ప్రైజరీని దోచుకొనుటకు వచ్చుచున్నారనుకడంతి బయలుదేరి వుద్యోగులు మొదలగువా రందరను భయభ్రాంతులైరి. న్యాయవాదులను పార్టీలను వెంటనే పారిపోయిరి. దుకాణదారులు దుకాణములను మూసిరి. ఉద్యోగులు మాత్రము కచేరీలలో నుండిరి. పోన్నానిలోని మాపలాలు పిప్పవకారుల నెదిరించుటకు వెల్లిరిగాని ఎవ్వరను కనబడనందున వారు వెనుకకు వచ్చిరి. పిమ్మట దుకాణదారులు మరల దుకాణములను తెరచిరి. చాలమంది శరకార్థము కుటుంబములతో ప్రతిదినము పోన్నానికి వచ్చుచున్నారు. బియ్యము మొదలగునవి దొరకుట కష్టమగుచున్నది.

దోపిడిగాండ్రను పట్టుకొనుట

మామూలులో నొకధనుడుగు నంబుద్రియింట దోపిడిచేసి 13 మంది మాపలాలు సామానులను తెచ్చుచుండగా పోలీసు సబయినస్పెక్టరు కున్యా రామను నాయరుగారు వారి నందరిని పట్టుకొని పోన్నాని సబుజెయిలులో నుంచిరి.

మాపలాలు విచారణ

తిరురంగడిలో తలపడినవారిలో పట్టుబడిన 35 మందిని కల్లెకోటలో స్పెషలు ఫస్ట్ క్లాసు మేజిస్ట్రేటు కున్యా రామనాయరు బి. ఏ. గారు 1 తేదీనుండి విచారణ చేయుచున్నారు. ఆ ముద్దాయిల నందరిని పోలీసువారు గురుతుపట్టిరి. ఏర్పాదిల పక్షమున 12 గురు సాక్షులునున్నారు. తిరిగి 6 వ తేదీని విచారణ జరుగును. తానూరులోను చట్టుపట్టున 2 వ తేదీని 82 మందిని పట్టుకొనిరి. 2, 3 తేదీలలో పోన్నానిలో 40 బండిబోటులు జరిగెను. సేవలకొరకు 7 బుసా టెలిగ్రాం కచేరీల నాప్రాంతముల నేర్పరుచుటకు పోస్టుమాస్టరు జనరలుగా రనుచుంటిరి.

కున్యా తాంగలును పట్టుకొనుట

మామూలుగా కున్యా తాంగలు అని పిలువబడు కున్యా తాంగలును (మలాపురము కాపురము) పట్టుకొని తిరును బాడినుండి 3 వ తేదీని కల్లెకోటకు తీసికొనివచ్చిరి. ఉత్తర మలబారులోగూడ విప్లవమును వ్యాపింపజేయుటకు కాబోలు నడచు నాదాపురమునకు పారిపోక చూచుచుండెను. తిరునుబాడితోట మేనేజరు కోలాలు గోవిందనాయరుగారి తాంగలును పట్టుకొనిరి. అరెస్టును 60 ఏండ్లు, అరెస్టు గడ్డము నకు రంగువేసినారు. పకతూరు పోలీసులను చూస్తూతో నుంటిని అరెస్టు చేయవలెనని, అరెస్టుచేద్ద కొన్ని కర్తులు బాంకినోట్లు కొరికినవి. అరెస్టు చేర సాలకు పంపిరి. అరెస్టుచేద్ద భిలాభతుడును (యూనిఫాము) కూడ కొన్ని యుండెను. పిమ్మట అరెస్టు రజాయిని పరీక్షచేయగా దానిలో 555 రూపాయలతోట్లు దొరికెను. అరెస్టుచేద్ద మొత్తము 700 రూపాయలుండెను. అరెస్టుకరును (మరియొకమాపలా) గూడ పట్టుకొనిరి. 3 వ తేదీని వారి నిర్దేశిని కన్నూరు నెంట్లబుజయిలుకు తీసికొనిపోయిరి.

హిందువులను మరల మతములో చేర్చుకొనుట

మాపలాలుచే బలవంతముగా మతమతములో కలుపబడిన హిందువులను మరల హిందూమతములో చేర్చుకొనుటకు పూర్వాయన పరాయణులలో పలుకుబడి గలవారు గట్టి ప్రయత్నములను చేయుచున్నారు. వారు వానిని త్వరలో వెల్లడించెదరు. ఇప్పుడుటల తురకలుగా చేయబడినవారి కుటుంబముల కీపిర్వాటు దుషునివారక మగుగాక యని భాంబాయిలోని యిండియన్ సోషలిస్టుఫార్మర్స్ ప్రతిక ప్రకటించినది.

అంగడిపురమునిషయములు

(4 వ తేదీగల పాపాము తంజివార్ల)

అచటనున్న వుద్యోగులు, తాసిల్దారు, సబుమేజిస్ట్రేటు, బ్రాహ్మణులకూడ కుటుంబములతో తప్పించుకొనిపోయిరి. ఇతర హిందువులకూడ చాలమంది కుటుంబములతో ముందుగానే తేదీపోయిరి. పేరింటలనున్నాలో 21-వ తేదీని అరెస్టుచేయబడిన 22-వ తేదీని పులింగడి మాపలాలును 23-వ తేదీని కురవ మాపలాలును మామూలుగా దోపిడిచేసిరి. ప్రైజరీనిదోచు

కుటలెంట్ల ప్లాంపులను తగులబెట్టిరి. ఇనుపపే

పగులగట్టి దానిలోనున్న 1900 రూపా

వానిలో 1000 రూపాయలకు మూసి

పోయిన రూపాయి నోట్లుండగా వానిని తగులబెట్టిరి. మిగిలిన 900 కు చిల్లరయుండగా దానిని వారు ఖర్చుల కుపయోగించుకొనిరి. పేరింటలనున్నా నుండి మోటారుబసులో తీసికొనిపోయిన కిరీసనాయిలుతో 28-వ తేదీని అంగడిపురము తాలూకాకచేరీని తగులబెట్టిరి. మునగబుకోర్టు సబుమేజిస్ట్రేటుకోర్టు మున్నగు నన్ని కచేరీలలోని రికార్డును తగులబెట్టిరి.

తిరుూరులో పట్టుకొనబడిన మాపలాలుగుడ మాత బండిలో 31-వ తేదీని కన్నూరు జయిలుకు పంపిరి.

స్పెషలు మేజిస్ట్రేటులు

జూరెట్టి, ఉమరకుట్టి సాహెబు, గంగాధరయ్యర గార్లను స్పెషలు మేజిస్ట్రేటులుగా నేర్పరచిరి. వీరు సైనిక శాసనపు కేసులను విచారించెదరు. కొంతమంది మాపలాలును విచారణకు తెచ్చిరిగాని ఫిర్యాదీలు లేనందున వారిని మరల చెరసాలకు పంపిరి.

మాపలాలు ప్రయాణము

మేజిస్ట్రేటుగారి సబయినస్పెక్టరు హోదాకు వై బడిన పోలీసు వుద్యోగిగాని పాసుయచ్చిరతప్ప మాపలాలు ప్రైయి నులో మానిక రానుండి వల్ల యారు వరకును ఏ స్టేషనునుండియును పాలిఫూటు స్టేషనునుండియునుగూడ ప్రయాణము చేయగూడదని జిల్లామేజిస్ట్రేటు ప్రకటించెను.

ఎలియనాయరును పట్టుకొనుట

3-వ తేదీరాత్రి కడుచమత్తరముగ నీనాయరును మూరు పూటులో చెట్టిగారు పట్టుకొనిరి. ఇతనికిగూడ నల్లరులలో సంబంధమున్నట్లు సాక్షులముకలదని వుద్యోగులకు తెలియును. అరెస్టుచేసి వెంటనే సబుజెయిలుకు పంపిరి.

గవర్నరుగా రిఫిరెండించుట

ఖానుసాహెబు కలాది మొయదు త్రి సాహెబు, గారును అరెస్టుచేయబడు వున్న కమ్ము సాహెబుగారును తప్పించుకొని రాగలిగినందులకు వారి నభినందించుచు గవర్నరుగారు లేతమును వ్రాసిరి.

5 వ తేదీగల కలక్టరు ప్రకటనము.

మలబారు కలక్టరు 5 వ తేదీ సాయంత్రము చేసిన ప్రకటనము 4 వ తేదీని తిరుూరునుండి యొక సేన పవవనిద పోన్నానికి వెళ్లెను. 2 వ తేదీని మలాపురమునుండి బయలుదేసిన సేన పండికడుకు చేరెను. దారిలో నెలకును మాపలా గుంపులు కనబడలేదు. నీలాంబర తిరుమల పాడుగారి కుటుంబము నురక్షితముగా కల్లెకోటకు వచ్చెను. నుండేరి మునగబుకోర్టును దోచుకొని పిమ్మట దానిని తగులబెట్టిరిని తెలియుచున్నది.

మాపలాలుకు శిక్షలు.

తిరుూరులో స్పెషలు మేజిస్ట్రేటు విచారణ ప్రారంభించెను. ఇంతవరకు తానూరు మున్నగు స్థలములలో బట్టుకొనబడిన వారికి 200 మందికి చెరిరెండు ఏండ్ల చొప్పున కఠిన శిక్ష విధింపబడెను. వారిందరిని కోయంబత్తూరు నెంట్లబుజయిలుకు పంపిరి.

చెన్నపురి ప్రభుత్వ ప్రకటనము

3 వ తేదీగల సేనాని తంజివార్లను 5 వ తేదీని చెన్నపురిలో ప్రకటించిరి. మలాపురమున కుత్తరమునున్న సేనల నుండి వా ర్లురాతెను. 31-వ తేదీని సేనలు తాలూకాకు పోయి కొందరిని పట్టుకొనెను. తిరురంగడి పోరులో ఒకడు చనిపోయెను. ఆర్థునికి గాయములు తగిలెను. వారిలో నిర్ద రిటీపల చనిపోయిరి. వై నాడులో అల్లరులు లేవు. రైల్వేలో ప్రయాణికులు రాకపోకలు చేయుచున్నారు.

మాపిళ్లాలశౌర్యాగ్ని

మాపిళ్లాల మహాశూరుడు. చాలకాలము నుండియు శౌర్యశ్రేష్ఠులులకు జేరువడినవారు. వీరు ఆగాడుపొరూరు. అనగిమిత బలశాలులు. చహాసంక్రామమున పోరాడి యుద్ధ విద్యగూడ నేర్చుకొనిరి. వీరికి దురాగ్రహము అన నెట్టిదియో తెలియదు. కాని కోపమునకు గారణము పుట్టియెడల త్వరలో సహజభావము గోలపోయెదరు. మరలవిషయములలో వీరియూ శక్త మతిరేకు. అయినప్పటికిని తమంతట స్వేచ్ఛగా నేరార్యము చేయరు. మాత్రం సత్కృతిని లేనవాయకు లూసంగు నాజ్జ నల్ల, ఫిల, పు. వీరు మహాదురాగ్రహముచేత నెట్టిపిష్టమాలకు దగిలెను తమతాచార్యులు నిరీహవాని యులు కాంతి నెల కొట్టుటకు బూనినచో తరీక్షణము ఎట్టినుకాగతములనేని నారంభం నులయరు.

ఇతరుల శిరశులలో మాపిళ్లాల యుద్ధము వెచ్చు పెరుగుచున్నది. వీరికి కాణము అవాశ్యానగచరము. తలుపుకు నెల కారణమలబెట్టెన్దరు. నిశ్చయముమాత్ర ముం

కను బయటపడలేదు. సత్యముగ గనుకొనుటకు ప్రయత్నములను చేసి లోకమునకు తెలుపుటకునాడె డెన్నిస్థంభము! కొంతక మువారి ప్రకటనవాగ్దాములు వేరవాగ్దాములు. ఇతరములు మాచినవారు చెప్పెను సంగతులు అబద్ధములుగా బరిగెడింబుడును. ఇక నికము బయటపడుటకు ప్రోవయేసి! ప్రతికలలో బ్రచురితములగు మాపిళ్లాల యాగడములు నిజముగా నన్నట్లు యి లేనాని న్యాయా న్యాయములుపరిశీలించి మజబర్తమానోచింపవలయును. సహానుని గాకరణవాదులను నుటిరితిగగర గా డిట్టుకు ప్రభుత్వమువారి కిది మంచిననుచును. సహానుని రాక రహావ్యయము ధర్మ సంస్థాపనోద్యయము ధ్య సంస్థాపనములో ప్రతిష్ఠాభిహునముగమనించుట మహా ధ్యములకు గారణమగును కనుక నీ రచ్చకు సహానుని రాకరణము కారణమై యుండి నహా మనుష్రా యాత్మిత్వము చేసికొని మనయుద్యయమును కొలది కాలమునిలుపలసి నెడన్నది. అంతటితో నిరమించక యాయల్లరుల నణచుటకు దొరతనమువారి సత్ప్రయత్నములకు తోడ్పడవలసియుండును. మఱి, మాపిళ్లాలపక్షమున న్యాయమున్నదని యొగ్గడినపట్ల వారిపక్షము వహించి వారి పక్షాటిలోని యుగలుగనియుగూడరు. వారికి ఎవరియూలను గాని యక్షమముగా కష్టములు ప్రాప్తమైనచో వారి కల్లెవిధిముల సాయము చేయుట మనవిధి. అనగా దొర్లన్యయముకు బురికొల్ప వారిలో బాటు యుద్ధము నలుపల రెనవి కాని నాయత్మిప్రాయము. వారిదుఃఖ కారణముల నాశముచేయుటకు వారిత మైకట్టియు సర్వమైనట్టియు సర్వప్రయత్నముల గాంచించెన. కాబట్టి మన నాయకు లిందొక్కమునగ గడుజాగరూకతతో మెలగువలసియున్నది.

విలేఖరులకు సూచన.

విలేఖరులు వ్రాయువ్యాసములు, జాబులు, కాగితమున కొకవైపున స్పష్టముగ గమించులాగున సిరాతో వ్రాయవలెను. ఎంత క్లుప్తముగ వ్రాసిన యంతలేమంచిది. దీర్ఘముగనున్న ప్రకటించుట కష్టము. ప్రతిపేజీఅనుగుననుసంతకముచేయువలెను. సంతకము లేనివి ప్రకటింపబడవు. సంతకము ప్రకటింప వలదని వ్రాసినచో పుత్రికయందు ప్రకటింపబడదు. నిరాకరింప బడిన వ్యాసములు ఎప్పటికప్పుడు మానూచనలయందు జూపుచుండుము. ప్రత్యేకకృత్తులపేర వ్యాసములు పంపక, ఎడిటర్ ఆంధ్ర పుత్రిక అని వ్యాసములు లేఖలు పంపవలెను. —ఆంధ్ర పు. సం.

విచిత్ర ప్రకటన

యూరోపియనులకు నిజప్రీ యని క్రింది ప్రకటనను మొయిలు పుత్రికలో ప్రకటించిరి: — ప్రకటనక ర్త నిరోపియనుడు. భరతవర్షములోని తెల్లపురుషుల శ్రీలంకాణములను రక్షించుటకు యందు దొరతనము చూపుచున్న తూష్టింభావమును ఇంగ్లండులో తెలుపుచు చేయుటకు తోడ్పడవలసినవారిలో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు చేయదలచి యున్నాడు. తెల్లవారు భారతవర్షములో నిరసించుట దుర్మటమయ్యెనని ప్రకటనక ర్తకు తోచెను. ఉండవలచినవారు ప్రభుత్వ పక్షపాతియై యుండి, వారు అల్లరుల నడచుటయందు చూపుచున్న ఆలసత్వమువలన తనప్రాణములు పోగొట్టుకో వలయును. లేదా గంధిశిష్యుడై సుఖముగ నుండవలయును. ఇందుకోరకు యేర్పరచునధికి ప్రకటనక ర్త రు 20 లు ఇయ్యదలచెను. ఉత్తరము వ్రాయదలచినవారు బాప్సు 707, 6/0 మేనేజరు మద్రాసు మొయిలు అని వ్రాసికోవలెను.

మరణము

25 ఆంధ్ర రాత్రి పుం 3 లకు శ్రీశైల మతగాయత్రీ వీరాధ్యక్షులగు జ. శ్రీ కాటపర్తి నాగలింగమ్మార్తి గురవ్యాములవారి ఆర్థాంగి మకు శ్రీమతీ పల్లనూరికి జగన్మయి పేటలో నర్తకురాయిరి. వీరూరి ఆత్మభు భగవంతుడు శాంతినికలుగజేయుగా. (865—8124)

మరణము

అతిశయిమైకట్టి యు, కీర్తి కాలమునుండి యుండునట్టి తిమ్మనూరునాయువు, నడుమనోప్పి, కణుపులందును, నడుమనందుకు, మోకాళ్లమందును ఉండు, వారలగములకు, వాపు ఉండ్లి, నను. లేకుండినను దీక్షలన తక్షణం గుణములు లుగును.

Dr. W. N. Dixit, Merchant POONA CITY

ఆంధ్ర నంద్యోత గ్రంథములు వికొరియా డిపో, మైసూరు - మద్రాసు.

ఆంధ్ర గ్రంథాలయ వైస్, లిమిటెడ్, బెజవాడ

(1903-వ సంవత్సరం ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్టు క్రింద రిజిస్టరు చేయబడినది.)

(3108)

మూలధనము రు 3,00,000

ప్రస్తుతము వసూలు చేయు ధనము రు 6,00,000

భాగము ౧.కి రు ౨.గి లు చొప్పున ౧౨,౦౦౦ భాగములు. భాగముల సొమ్మును దరఖాస్తుతో రు ౫ లకు; అలాటమెంటు అయినప్పుడు రు ౫ లకు; మిగిలిన సొమ్ము ఒక్కొక్క మానమునకు తక్కువ కాని వ్యవధిగల 3 వాయిదాలతో ఇయ్యవలయును.

డైరెక్టర్లు

- 1 శ్రీ వైదా చిన రామకృష్ణయ్యగారు, జమీందారు, బాంకరు, కాకినాడ.
- 2 సూరి వేంకటనరసింహశాస్త్రిగారు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ కార్య నిర్వాహకసభాధ్యక్షులు, రామమహాన కేంద్రగ్రంథాలయధ్యక్షులు, బెజవాడ.
- 3 సడివల్లి వేంకటలక్ష్మీనరసింహారావు వంటు లుగారు, బాక-ఎల్-లా, మేనేజింగు డైరెక్టరు, ఆంధ్ర కర్మాగారము; ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాలగ్రెజు సంఘమునకు ప్రెస్టి, గుంటూరు.
- 4 బచ్చు నాగభూషణరావుగారు, కార్యదర్శి, భానదాయిని గ్రంథాలయము; భూస్వాములు; బ్యాంకర్లు; పేదరికలపూడి. (గుంటూరు జిల్లా)

- 5 గి పుమంజాక నరసింహయ్యగారు, కార్యదర్శి, శ్రీ పేకటాడివాడను బాణీకపాతకాల; భూస్వాములు; వెనకాలెం. (గుంటూరు జిల్లా)
- 6 పురాణం సూరిశాస్త్రిగారు, బి.ఎ. భూస్వాములు; ప్రావైటికు; నదిరపట్లం
- 7 బొడ్డుపాటి హనుమంతరావుగారు, కార్యదర్శి, శ్రీ సత్యవారాజుని కరప్రసాద గ్రంథాలయము; భూస్వాములు; బొడ్డుపాడు. (కృష్ణాజిల్లా)
- 8 పుచ్చా శ్రీరామశర్మగారు, కార్యదర్శి, ఆర్యబాలసమాజము; భూస్వాములు; వెనకాలెం. (గుంటూరు జిల్లా)
- 9 అయ్యంగి వేంకటరమణయ్యగారు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ గౌరవ కార్యదర్శి, రామమహాన కేంద్రగ్రంథాలయ గౌరవకార్యదర్శి, బెజవాడ.

విన్నపము.

భారతపాటిక నవయుగారంభ మొనడి. నవయుగాదిర్పా వమున నీపాటి తన యభ్యుదయ మార్గమున గవ్యస్థానము చేరి, విభవాభిరామంబగుటకు జనులయం దాత్మకత్తియు వాత్మకార వమున పురికొల్పెను. వారికి తన వెనుకటి చరిత్రయందు గవ్య మును, భావియభ్యుదయమందు విశ్వాసమును ఉజ్జీవింప జేయ వలసియున్నది. ఇందుకొర కీ భారతీయవిజ్ఞానము నభివృద్ధిచేయ వలసియున్నది. మరియు నీపాటియభ్యుదయ మెన్నెన్ని సంఘటనగ పరిణమించినదో వాని నన్నిటి నుద్ధరింపవలసియున్నది. కవితా మతల్లి వావాహనము చేసి యామె భర్తలసమగ్రుణులను ప్రచారణ చేయవలసియున్నది. ఆంధ్రవాఙ్మయమునకును, సాంప్ర దాతపారంపర్యమునకును అనుకూలముగ బాటియపురాణ గాధ లను చిత్రించెను. తిక్కన-పోతన-కృష్ణ దేవరాయాది పాటియ కీరులపటములను వ్రాయించెను. ప్రయతింపవలసి యున్నది.

ఈ కార్యమునకై విశేషముగ గ్రంథములును, చిత్రకళా నిర్మాణములను బహులు వెడలవలయును. ఇయ్యది, ముఖ్యముగ అన్ని పనిముట్లతోను పరిపూర్ణముగ సంపాదించబడిన యొక ముద్రణాలయమునకునే జరుగదగియున్నది.

ఆంధ్రదేశమున ముద్రణమునకుగల అపొకర్యములు ఆంధ్రదేశమున ముద్రణమునకును ప్రచురణమునకును, పూర్తి గా వసతి తక్కువగా నున్నదని భారతీయుగా చెప్పవచ్చును. చెన్న పురియందు గల కొలది తెలుగుముద్రణాలయములు తమ పనితోనే తీరికలేక యున్నవి; ఇంకేగాక, అక్కడ కూలిచాల హెచ్చుగానున్నది. ఇక తెలుగుజిల్లాలలో నక్కడక్కడగల ముద్రాక్షరశాల లన్నిటియందును ఒకటికంటెలాదక్క-యంత్ర సాహాయ్యము తక్కువగా నున్నది. ఇవియైనను "లాకలు బోర్డులు" "మ్యునిసిపాలిటీలు" "గవర్న మెంటు" మొద లగు వారి పనులతోను, బావోవర్కులతోను తీరికలేకయున్నవి.

ఇట్టిస్థితిలో తేకస్తులైన గ్రంథకర్తలు, ఒక ముద్రాలయ మునుండి మరియొక దానికి తిరిగి తిరిగి వేసారి కడ కట్టులో ఒక గ్రంథమును ముద్రింపగ లిగినయెడల, అది చక్కగా నుండక పోవుటయో, సమయమున కందకపోవుటయో, తటస్థించు

చున్నది. మరియు ఈ ప్రస్తుతస్థితియందు ఒక కే గ్రంథకర్తలయ ముద్రించువారును, ప్రచురణచేయువారును, అవ్యక్తములు చేయు వారునై యుండవలసివచ్చుచున్నది. మీరు మిక్కిలి గ్రంథ కర్త తన గ్రంథమును ముద్రించి ప్రచురించుటకు కలయు ద్రవ్య మును తానే నేకరించుకొనవలసి యుండుట ప్రాముఖ్యముగా నున్నది. ఈస్థితి నాటికి తొంబదితొమ్మిదివందలకి దుష్పరముగా నుండును.

ముద్రణ మభివృద్ధి జేయుటకు దగిన సావకాశములు

ఆంధ్రదేశముందు ముద్రణాపొక ర్యాభివృద్ధికి, ఒక పూర్తి యైన "టైప్ ఫౌండరీ" (Type foundry.) అనగా అయ్య అక్షరములు పోతబోయు యంత్రాలయము చాలా అవసరము అక్షరములకు ప్రతి ముద్రాక్షరశాలవాదకు చెప్పి పురి నుండి విశేష వ్యయ ప్రయాసములవలన కాలదలంబనమునకును నోర్చి తెచ్చుకొనవలసి వచ్చుచున్నది. చెన్న పురిలో "టైప్ ఫౌండరీ" లైనను తెలుగు "టైప్"ల యభివృద్ధి కేమియు క్రద్ధ వహించుట లేదు. ఇతరదేశభాష లన్నియు అనేక రకముల "టైప్"లను గలిగియుండగా తెలుగున ౬ రకములే కలవు. వాటిలో నైనను 3 రకములే నులభముగా దొరకును. ఈ మూటిలోను గ్రంథముద్రణమునకు లభించుచుండు రకములే. ఈ సందర్భములనుబట్టి పూర్తిగా పనిముట్టుగ "టైప్ ఫౌండరీ" చాల లాభకరముగ నుండగలదు. అనేక రంగులతో "వార్ పోవర్క్"ను చిత్రలేఖనములను ముద్రించుటకును - బొమ్మలను తయారు చేయుటకును, పుస్తకములందు విరివిగా పటములను వేయుటకును "లిథో గ్రెస్సు" "హాఫ్ టోన్ ప్రోసెస్" సామానులను ముఖ్యపరిమితి యున్నవి.

కేంద్రముద్రాక్షరశాల: ఆంధ్రదేశమున కవసరము

ఆంధ్రదేశమునకు కేంద్రస్థానము "టైప్ ఫౌండరీ" "లిథో గ్రెస్" "హాఫ్ టోన్ ప్రోసెస్" సామానుల వల్ల రా లతో నున్న ముద్రాక్షరశాల అక్యంకావశ్యకముగ నున్నది. పుస్తకముల ప్రచురణమే గాక దేశపటములు, చిత్రకళములు మొదలగు వాని ప్రచురణయందు అవ్యక్తమున జరుపవలసివచ్చును. ఈ కంపెనీవారు నిర్వహ్యము లైన ప్రామాణ్య గ్రంథములనే ముద్రించుచుందురు. పుస్తకములు బొమ్మలు వల్ల రాలు అయ్య

వేసి, అయ్యగ యాచేయు వ్యాపారము మిక్కిలి లాభకరమైనది ఈ పనిని చేయుటకు ఆనే కంపెనీలు వెట్టికను కారలసేసంత పని గలదు. ప్రస్తుత స్థితిగతులను బట్టియు క్రతువృద్ధి గాంచ గల పాఠశాల సంఖ్యను బట్టియు, భారత విజ్ఞానాభివృద్ధిని బట్టియు ఈ కంపెనీయొక్క లాభములు విశేషముగ వృద్ధియై తీరవలయును. ఈ కంపెనీ వ్యాపారము పెట్టుబడివాదకులకు లాభకరముగ నుండుటయే గాక దేశోపయోగ మొనడిగ యాద నున్నది. నాటిట్టి ఇందులకును పెట్టుబడివాదకులకును దేశమునకు గూడ బాగాపాలికుననే గాక కాలాంతరమందు గూడ గతి కెదు ఉపయోగమును బట్టి ఈ ముద్రణయందు సర్వకాలవారధి యును కాదని యున్నది. కావున ఈ కంపెనీ వై యుద్దేశ్యము లతో ప్రారంభించబడినది.

ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

ఈ కంపెనీ ప్రస్తుతము బాగా పని చేయుచున్న బెజవాడ ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ప్రెసును యావత్తు అప్పు ఆస్తి రాకీయ పరపతి యంత్రములతో గూడ రు 20,602-8-0 లకు పెంతునే కొనుటకు నిర్ణయించబడినది.

జనర "ఆంధ్ర గ్రంథాలయ ముద్రాక్షరశాల" ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘముయొక్క సొత్తు అయి యున్నది. 1919వ సంవత్సరమున చెన్న పట్టణములో జరిగిన ఆంధ్రగ్రంథాలయ ప్రతినిధుల మహాసభలో ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘమునకు ముద్రాక్షరశాల నొక దానిని ఏర్పాటుచేయు సంకల్పింప బడినది. నొంతకును చంచాలు గూడ వసూలు చేయబడినది.

ఆ ప్రకారము వసూలు అయిన మొత్తము చాలసంతున కావల సిన సొమ్ములు అత్యధికా తీసికొని వచ్చి సదరు ముద్రాక్షర శాలకు అగత్యులు లగు వస్తువు లన్నియు సంపాదించ బడినవి.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘమునకు సదరు ముద్రాక్షర శాలను రు. 10,000 ల విలువగల వేస్త్ర ఇయ్యబడినది.

మిగిలిన విషయము లన్నియు "ప్రోస్పెక్టు"నందు "మెమో రాండము"నందు చూడగలరు. వలయువా రిట్లు వ్రాయవలెను

అయ్యంగి వేంకటరమణయ్య, మేనేజింగు డైరెక్టరు, బెజవాడ.

మిక్కిలి వున్నదేశమగు యిండియా దేశమునందు మొదడునకు చలన గలగుట కునుమాంద్యము వదలుటకును భూతకత్తి వామ్యుటకును తలవెండ్రుకల పరిరక్షణ ముగ నిగనిగలాడుచుండుటకును ప్రతిష్ఠియును పులిప్ర విధికును ముఖ్యముగా

కామినియా ఆయి : (రిజిస్టర్డ్)

తలవెండ్రుకలకు నూతన సౌందర్యమును కలిగించి దానిని బాగుగా మెండుటకు తగిన శక్తిని తలనూనెయందు కలపు. చుండును పోగొట్టును. పోషకములకు పట్టు గంటి మెత్తదనము నిచ్చును. మొదడునకు చాలచల్లదనమును కలిగియును. పరి మెండ గుటలన కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును

కామినియా ఆయి తలనూనె అన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. స్త్రీలకును పురుషు లకును వెళ్ళుచుండి మహాపకారము మొనరించినది.

నేడు వీని నుపయోగించిచూడుడు.

తల ఒకబుడ్డి 1.0-0 పి. పి. చార్జి 0.6-0 అణాలు.
మూడుబుడ్డు 2-10-0 పి. పి. చార్జి రు 0-12-0 అణాలు

సోల్ ఏజెంట్లు. పి. పి. మనోయార్థరకమివాసు రు 0.2-0 ప్రత్యేకము.

ఆంగ్లోయిండియను డ్రగ్ అందు తెమికలు కంపెనీ,
155 బామ్బాయ్‌ను, బొంబాయి.

D 126 W 100.

హలయచందనము

గవేరియా అను గవారమునకు దేశమునందు, తర్యమాణియ. శిశిరాశిలో జనితము. ఎలుకు, కెంపు, కచ్చ, అను మూడు నిధులకు గవారమునకు మూడు పూ వలదొ మూడును. శ్రీలంకనుండి బ్యాంకులకు పోవడం ఇది చావోక కము.

దక్కన్ ౧-౬ ౨-౬ ౩-౬

1921 యుతుకోధక

యుతుకోధక మున్న గవారము దోషములకు శో గొట్టె ముద్రాము నోమగు చింతానది. దక్కన్ 2-0-0

వీ యూషము

కాఫీ, టీ, కోకోలకు బదులు. మంచి సువాసన. కుకము గల అమృత్యుదయోగము. దక్కన్ 0-12-0

నిధివృద్ధిభార్య, రాయబరం, (గోదావరి.)

DUNCAN STRATTON & Co.

డన్ కన్ స్ట్రాటన్ & కంపెనీ

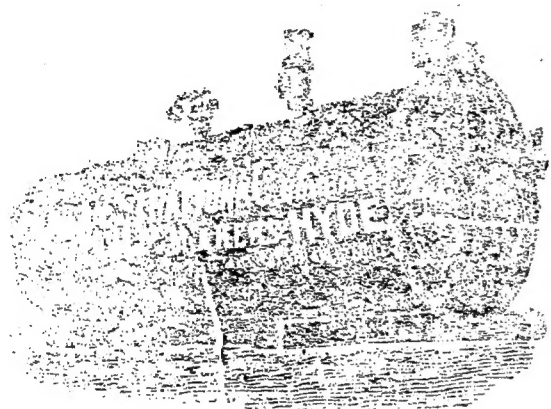
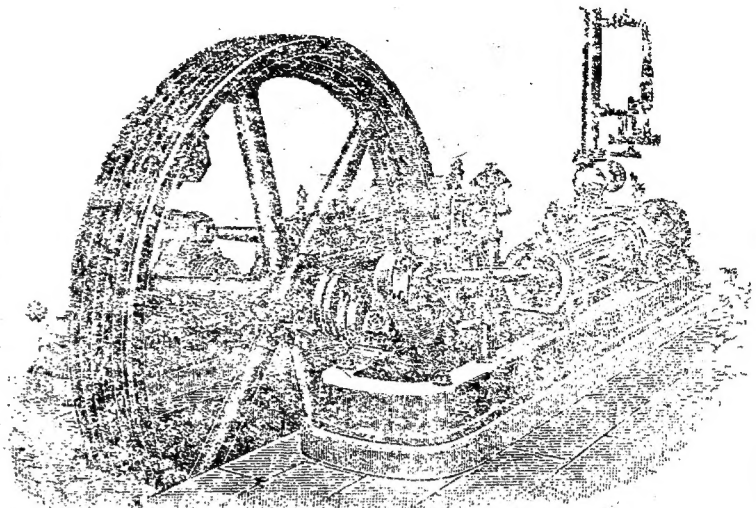
(2412)

ఎంజిన్లు, మెషిన్ల ఇంజనీర్లు, కి మెయిన్ ఏజి, బొంబాయి

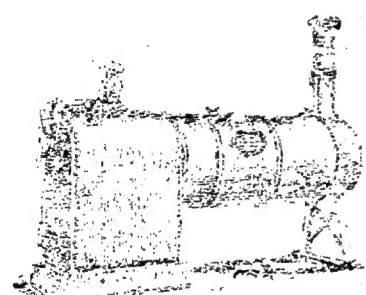
హైడ్రాస్టాటిక్ కార్బన్ బాయిలర్లు.

ఈ కార్బన్ 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
తీసుకును — డయామీటరు
అ. 4. మొదలు 6 అ. 6 అ. 10.
కాన్ స్ట్రాటన్ & కంపెనీ.
బ్రిస్టల్ లోని మెషిన్
కాన్ స్ట్రాటన్ & కంపెనీ.
160 హార్సలర్ల వరకు.

హైడ్రాస్టాటిక్ లంకామెషిన్ బాయిలర్లు.
వాటరు 28 అ. మొదలు 24 అ. వరకు.

డయామీటరు 6 అ. మొదలు 8 అ. 10 అ. వరకు వరుసగా
డయామీటరు 8 అ. మొదలు 10 అ. 12 అ. వరకు వరుసగా
డయామీటరు 10 అ. మొదలు 12 అ. 14 అ. వరకు వరుసగా

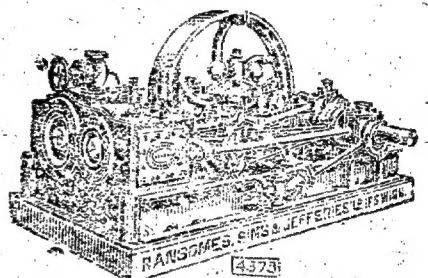
లోకో మోటివ్ బాయిలర్లు.
డయామీటరు 80 అ. మొదలు 100 అ. 120 అ. వరకు.

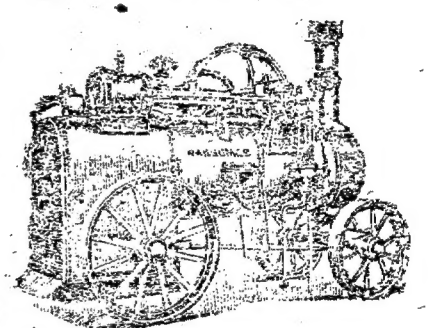
డయామీటరు 80 అ. మొదలు 100 అ. 120 అ. వరకు వరుసగా

ఈ క్రింద తెలుసుకోవలసిన వాటిని
సర్వయి చేయుదుము. |
మాది జిప్సొమ్ మెషిన్, వాటిపామానలు
మాది వ్రెస్టింగ్ మెషిన్
మాది ప్రిస్టింగ్ మెషిన్
మాది పింగ్ మెషిన్
అన్నిరకముల స్టీలు ఎంజిన్లు
అన్నిరకముల స్టీలు బాయిలర్లు
క్లోజ్ ఫ్లవర్ మిల్లింగ్ మెషిన్
నూనె మిల్లు మెషిన్
పంచుగడ్డచేయు మెషిన్
కడ్డు బియ్యముచేయు మెషిన్ వాటి పామా
అన్నిరకముల పంపింగ్ మెషిన్లు
కాగిత, వ్యవసాయ సంబంధమైన కొరముట్లు
కింగ్ నూనె కరుడు అయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ లైటింగ్ (ప్లాంట్) కొరముట్లు
శేతులు మర్మాపాత్ర కొరముట్లు
స్టీలు పాప్టింగ్, కట్టింగ్, వెల్డెబ్బు
కాట్ బరన్ అండు కాట్ట ఇరన్ ఫుల్లిలు.
కగయరా అన్నిరకముల పామానలు.

నైట్ బ్రెన్స్ కంపెనీ
'హిందూస్థాన్' ఎంజిన్లు.
(కాన్ స్ట్రాటన్ మొననుండి పోల్ తీయబడినది.)
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజిన్లు కూడ గలవు.

హైడ్రాస్టాటిక్ కంపెనీ ఎంజిన్లు.

పోర్టబల్ స్టీము ఎంజిన్లు
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండర్లు గలవి.
స్టీము మెషిన్ 120 హార్సలు గలవి.
కంపెనీ — హై, లో మెషిన్ సిలిండర్లు.
స్టీము మెషిన్ 150 హార్సలు గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలో యుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కైనను లేక
బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టాంపు ఇంజనీర్ల కంపెనీ ప్రాత్రైలరు గారైన
మానెవర్ బావనయ్యగారి కైనను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యామృతము.

కడు, తైలము, నడిశము, రొమ్మనడిశము, తలనెప్పి, వాయునొప్పులు,
పోట్లు, బెజుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యామృతము.

చక్కని దర్శిలో నుకా తల రూ 10-0; డబ్బా 1-8 రూ 5-12-0. పోస్టుఖర్చులు నేలు.

అమృతాంజనం డిపో. } 109, ఫ్రెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6 తంబు శెట్టి విఘ్న, మదరాసు.

